ALGEMEEN VERSLAG

VAN DEN STAAT

VAN HET

MIDDELBAAR EN LAGER ONDERWIJS

VOOR

EUROPEANEN EN MET DEZEN GELIJKGESTELDEN

IN

NEDERLANDSCH-INDIË

OVER

1879.

Samengesteld uit de verslagen van het Collegie van Curatoren van het Gymnasium Willem III, van de Commissiën van toezicht der Hoogere Burgerscholen te Samarang en te Soerabaija, van de Inspecteurs van het Lager Onderwijs en van het Bestuur der Normaalschool voor hulponderwijzers te Batavia.

BATAVIA,
LANDSDRUKKERIJ
1881.

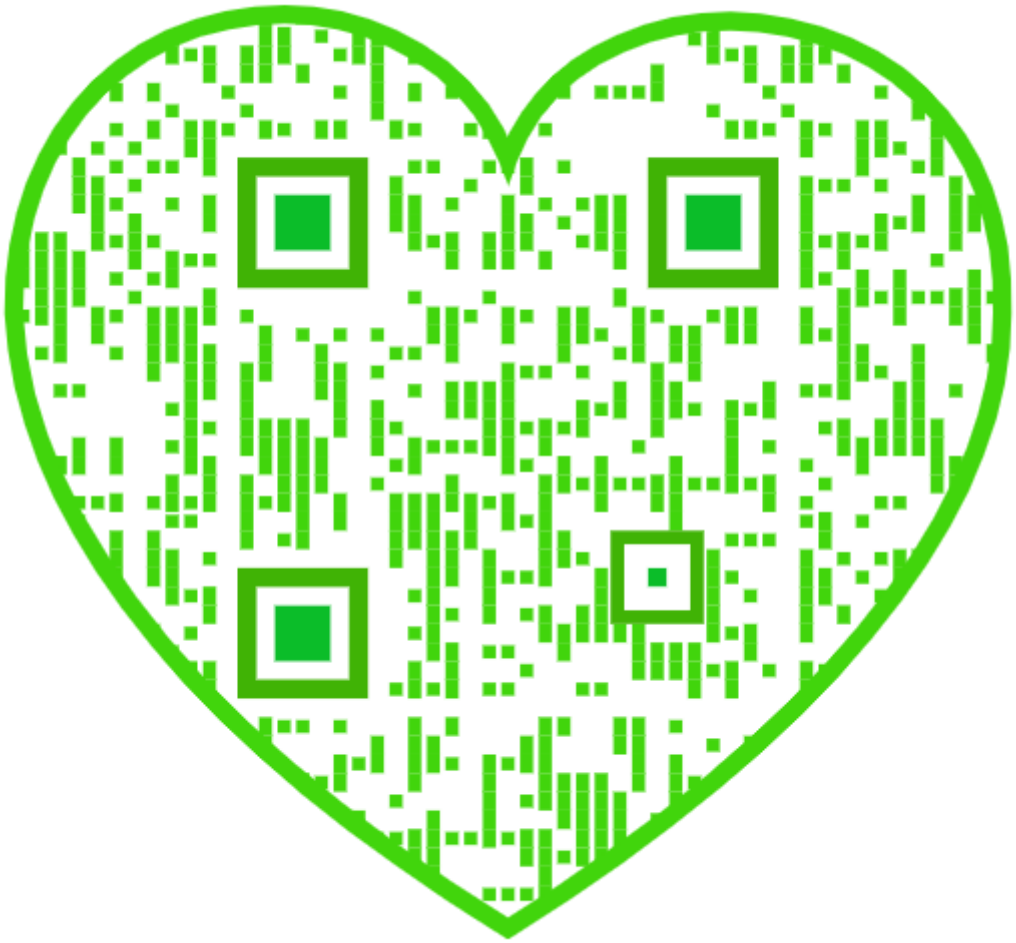

INHOUD.

A.

MIDDELBAAR ONDERWIJS.

BLADZ.

Algemeene mededeelingen 1

a. GYMNASIUM WILLEM III.

Collegie van Curatoren 2
Personeel 2
Leerlingen der afd. A 4
Overgangsexamens 5
Toelatingsexamens 6
Leerlingen der afd. B 7
Schoolverzuim 11
Eindexamens 12
Beurs, gevormd uit de gift van den Koning van Siam, en studiefonds voor onbemiddelde leerlingen van goeden aanleg 13
Bibliotheek en verzamelingen 13
Lokaliteit en gebouwen 14
Inkomsten en uitgaven 14

BLADZ.

b. HOOGERE BURGERSCHOOL MET VIJFJARIGEN CURSUS TE SAMARANG.

Commissie van toezicht 15
Personeel 15
Leerlingen 16
Overgangsexamens 17
Toelatingsexamens 17
Bibliotheek en verzamelingen 18
Gebouw 18

c. HOOGERE BURGERSCHOOL MET VIJFJARIGEN CURSUS TE SOERABAJA.

Commissie van toezicht 19
Personeel 19
Leerlingen 20
Overgangsexamens 20
Toelatingsexamens 21
Bibliotheek en verzamelingen 22
Gebouw 22
Ontvangsten en uitgaven der hoogere burgerscholen te Samarang en Soerabaja. 22

Burgeravondschool, verbonden aan de hoogere burgerschool te Soerabaja... 24

B.

LAGER ONDERWIJS VOOR EUROPEANEN EN MET HEN GELIJKGESTELDEN.

§ 1. Mededeelingen van algemeenen aard 28
» 2. Toezicht op het onderwijs 29
» 3. Akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs 29
» 4. Getal en aard der scholen 31

BLADZ.

§ 5. Omvang en toestand van het onderwijs 34
Lezen 35
Schrijven 35
Rekenen 36
Vormleer 36
Nederlandsche taal 36
Aardrijkskunde 36
Geschiedenis 37
Kennis der natuur 37
Zingen 37
Beginselen der levende talen 37
Teekenen 38
Gymnastiek 38
Handwerken voor meisjes 38
6. Onderwijzend personeel 38
» 7. Getal en aard der leerlingen 41
» 8. Onderwijzerswoningen, schoollokalen, schoolmeubelen en leermiddelen 43
» 9. Ontvangsten en uitgaven 44

A.

MIDDELBAAR ONDERWIJS.

Algemeene mededeelingen.

Het jaar 1879 is voor het middelbaar onderwijs in Nederlandsch-Indië van buitengewoon belang geweest, wegens de afschaffing van het internaat van het gymnasium Willem III te Batavia en door de uitbreiding der scholen te Samarang en Soerabaja tot inrichtingen met vijfjarigen cursus; door een en ander zijn de hoogere burgerscholen op normalen voet gebracht en mag men verwachten dat zij gedurende geruimen tijd voor de behoeften van deze gewesten voldoende zullen wezen.

Naar aanleiding dezer veranderingen zijn bij het gouv.-besluit van 2 September 1879 n°. 6 voor de drie genoemde scholen nieuwe reglementen vastgesteld, die, behoudens de noodzakelijk geworden wijzigingen, in hoofdzaak met de vroegere overeenstemmen.

Voorts werd bij het gouv.-besluit van 30 September 1879 no. 8 bepaald, dat het schoolgeld der beide afdeelingen van het gymnasium Willem III en van de hoogere burgerscholen te Samarang en Soerabaja voor elken leerling f 180 's jaars zou bedragen, welke regeling met het begin van den nieuwen cursus in werking trad.

a. Gymnasium Willem III te Batavia.

Collegie van Curatoren.

De in het vorige verslag vermelde vacature werd vervuld door de benoeming van den gepensioneerden generaal-majoor *J. P. Ermeling*.

De plaats van den curator *B. E. J. H. Becking*, die naar Nederland vertrok, werd ingenomen door zijnen opvolger als chef over den geneeskundigen dienst, den kolonel *D. J. de Leeuw*.

De heer *J. H. Pannekoek* trad af als secretaris van het collegie en werd vervangen door den heer Mr. *J. H. Bergsma*.

Personeel.

Zelden had zoo weinig mutatie onder de leeraren plaats en bleven deze zoozeer van ongesteldheden bevrijd als in 1879. De lessen konden dan ook regelmatig gegeven worden.

In den loop der maand Maart kon de heer *F. Hekmeijer*, die blijkens het vorige verslag in Januari 1878 tijdelijk belast was met het onderwijs in de natuurlijke historie en warenkennis, eervol van die taak worden ontheven, door de komst van Dr. *C. Ph. Sluiter*, die als leeraar voor die vakken uit Nederland gezonden was.

Aan het einde van den cursus 1878—1879 werd de leeraar in de wiskunde, *F. K. van Velzen*, benoemd tot leeraar aan de hoogere burgerschool te Soerabaja.

Daar de gewezen leeraar in de wiskunde *H. C. van Ruijven* eerlang van buitenlandsch verlof werd teruggewacht, werd in de ontstane vacature voorloopig voorzien door de lessen op de gebruikelijke voorwaarden onder drie andere leeraren te verdeelen.

Tegen het begin van den nieuwen cursus werd de formatie van het onderwijzend personeel uitgebreid met een tijdelijken leeraar in het teekenen en schoonschrijven. Deze maatregel stond in verband met de opheffing van het internaat, daar de educator *M. G. F. Bajetto* reeds met een deel der lessen in die vakken was belast geweest en nu, daar zijne diensten als educator niet meer noodig waren, als tijdelijk leeraar aan de inrichting verbonden werd.

Bij de afdeeling B, voor de Indische taal-, land- en volkenkunde, was de mutatie onder de leeraren vrij groot. De assistent-resident à la suite *H. L. Ch. te Mechelen* werd eervol ontheven van de tijdelijke opdracht tot het geven van de lessen in de Javaansche taal en letterkunde, waarvoor op 24 Maart de heer *D. F. van der Pant*, eervol ontslagen officier der infanterie, die zich onder de leiding van den heer *te Mechelen* had voorbereid, als definitief leeraar optrad.

De heeren M^r^. *J. H. Bergsma* en *L. W. C. van den Berg*, blijkens het vorige verslag tijdelijk belast met de lessen in de staatsinstellingen en de godsdienstige wetten enz., werden met het begin van Juni eervol van die opdracht ontheven en vervangen door den definitieven leeraar voor die vakken, M^r^. *J. C. van Eijk*, daartoe uit Nederland uitgezonden.

In April verkreeg de educator *K. van Leijen* een tweejarig

verlof wegens ziekte naar Europa. Zijne functiën werden tijdelijk aan den leeraar *C. C. Homburg* opgedragen tot aan de opheffing van het internaat.

Toen bij het einde van den cursus 1878—1879 tot dezen maatregel werd overgegaan, werden de daaraan verbonden betrekkingen ingetrokken en de eenige overgebleven educator *C. Kaag* en de administrateur *Th. Hermens* op wachtgeld gesteld.

Ook de suppoosten *C. L. O. Rudolph* en *J. F. H. ter Horst* werden ontslagen, maar door het collegie van curatoren als amanuensis en concierge bij de inrichting geplaatst.

Leerlingen.

Afdeeling A. Op 1 Januari 1879 waren blijkens het vorige verslag de 227 leerlingen dezer afdeeling (Hoogere burgerschool) op de volgende wijze over de verschillende klassen verdeeld:

1e studiejaar	63
2e »	55
3e »	43
4e »	43
5e »	18
Toehoorders	5

Van 1 Januari tot het einde van den cursus 1878—79 werd het aantal leerlingen met 6 vermeerderd. Daarvan waren 2 afkomstig van de rijks hoogere burgerschool te Utrecht en 2 respectievelijk van de hoogere burgerscholen te Rotterdam en te Dordrecht, terwijl 2 oud-leerlingen tot de inrichting terugkeerden. Allen namen plaats in dezelfde klasse waarin zij vroeger gezeten hadden.

Gedurende hetzelfde tijdvak werden 67 leerlingen afgeschreven, waarvan 13 uit het 1e, 18 uit het 2e, 13 uit het 3e, 6 uit het 4e, 14 uit het 5e studiejaar en 3 toehoorders. Van deze zijn:
18 vertrokken naar Nederland om daar hunne studiën voort te zetten,
5 naar de hoogere burgerschool te Soerabaja,
4 naar die te Samarang,
5 gingen over in den handel,
2 bij de telegrafie,
6 bij den waterstaat,
1 bij het kadaster,
2 bij gouv.-bureaux,
3 in het leger en
4 op eene landelijke onderneming;
1 werd afgeschreven wegens aanhoudende ongesteldheid,
3 wegens wanbetaling, terwijl
3 hunne studiën zelfstandig wenschten voort te zetten en
12 in Augustus en September een voldoend eindexamen aflegden.
De cursus sloot dus met 166 oud-leerlingen.

Op 1 Augustus telden de vier laagste klassen 179 leerlingen, van welke 177 aan de overgangsexamens deelnamen. Daarbij werden bevorderd:
van het 1e studiejaar (58 leerlingen) tot het 2e 40,
» » 2e » (44 ») » » 3e 37,
» » 3e » (37 ») » » 4e 27,
» » 4e » (40 ») » » 5e 27;
dus van de 179 leerlingen 131, of ruim 73%, tegen bijna 85% in 1878.

Voor de toelatings-examens, die op 11 Augustus en volgende dagen gehouden werden, meldden zich 72 kandidaten

aan, waarvan 70 voor het 1e studiejaar, 1 voor het 2e en 1 voor het 3e. Toegelaten werden: 1 tot het 3e studiejaar en 54 tot het 1e, van welke laatsten zich slechts 49 als leerlingen lieten inschrijven. Bovendien werd een toehoorder tot de 5e klasse toegelaten.

Op 1 October 1879 bedroeg dus het aantal nieuwe leerlingen der hoogere burgerschool 51, makende met de 166 oud-leerlingen een totaal van 217, waaronder 4 toehoorders.

Zij waren op de volgende wijze verdeeld:

1e studiejaar	65
2e »	42
3e »	42
4e »	33
5e »	31
Toehoorders	4

Gedurende het eerste trimester van het schooljaar 1879—80 werd een leerling, die uit Nederland kwam, na voldoend afgelegd toelatingsexamen geplaatst in het 1e studiejaar; een van de candidaten, die in Augustus waren toegelaten, liet zich alsnog voor de 1e klasse inschrijven en 2 oud-leerlingen keerden respectievelijk tot de 1e en de 4e klasse terug.

Daarentegen vertrokken 1 leerling der 4e en 1 der 2e klasse naar de hoogere burgerschool te Samarang; 1 leerling der 4e en 1 der 2e klasse gingen naar Nederland en 1 toehoorder liet zich afschrijven.

Aan het einde des jaars bleven dus 216 leerlingen over, verdeeld als volgt:

1e studiejaar	68
2e »	40

3e studiejaar	42
4e »	32
5e »	31
toehoorders	3

Het aantal internen, dat op 1 Januari 46 bedroeg, was bij de opheffing van het internaat tot 36 gedaald. Van dezen keerden 26 als externe leerlingen terug, 6 legden met goed gevolg eindexamen af, 1 vertrok naar Nederland, 1 werd geplaatst bij het kadaster, 1 op eene landelijke onderneming en 1 ging zijn studiën zelfstandig voortzetten.

Afdeeling B. Op 1 Januari 1879 telde deze afdeeling (voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië) 19 leerlingen, waarvan 12 in het eerste en 7 in het tweede studiejaar. In den loop van den cursus 1878—79 werd dit getal met 1 vermeerderd, terwijl een ander tusschentijds zijne studiën staakte. In September legden 9 met goed gevolg het zoogenaamd groot-ambtenaarsexamen af, zoodat er voor den nieuwen cursus 10 oudleerlingen overbleven.

Met 1 October lieten zich 10 nieuwe leerlingen inschrijven, waaronder 1 die reeds vroeger de lessen eenigen tijd had gevolgd, 7 gewezen leerlingen der afdeeling hoogere burgerschool, die in het eindexamen geslaagd waren en 2, die dit examen in Nederland hadden afgelegd. Het aantal leerlingen bedroeg toen dus 20, waarvan 9 in het 1e en 11 in het 2e studiejaar; van deze laatsten verliet 1 de inrichting in de loop van het 1e trimester, zoodat er aan het einde des jaars 19 leerlingen overbleven.

Van de verschillende mutatiën onder de leerlingen der beide afdeelingen wordt in de nevensgaande tabel een nader overzicht gegeven:

LEERLINGEN.	1 Januari 1879.	1 Februari »	1 Maart »	1 April »	1 Mei »	1 Juni »	1 Juli »	1 Augustus »	1 September »	30 September »
Afdeeling A.										
1e studiejaar	63	63	62	62	60	61	58	58	58	58
2e » »	55	54	54	54	55	56	46	44	44	4[illegible]
3e » »	43	42	42	38	38	38	37	37	37	3[illegible]
4e » »	43	43	43	42	41	41	41	40	40	4[illegible]
5e » »	18	19	19	19	19	19	18	18	18	1[illegible]
Toehoorders	5	5	4	4	4	4	3	3	3	[illegible]
Totaal	227	226	224	219	217	219	203	200	200	199
Internen	44	44	44	41	40	40	36	36	36	36
Externen	183	182	180	178	177	179	167	164	164	163
Van Batavia	144	145	143	141	140	142	129	126	126	126
Van elders	83	81	81	78	77	77	74	74	74	73
Afdeeling B.										
1e studiejaar	12	12	12	12	12	12	10	10	10	10
2e » »	7	7	7	7	7	7	»	»	»	»
Totaal generaal	246	245	243	238	236	238	213	210	210	209

Toegelaten tusschentijds.	Afgeschreven tusschentijds.	Totaal, waarloor de lessen zijn bijgewoond.	Namen deel aan de overgangsexamens.	Namen geen deel aan de overgangsexamens.	Werden bevorderd.	Werden niet bevorderd.	Verlieten de inrichting op 30 September.	Teruggekomen oud-leerlingen.	Oud-leerlingen op 1 October.	Kandidaten bij het toelatings-examen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Legden eind-examen af. Slaagden.	Legden eind-examen af. Slaagden niet.	Ingeschreven op 1 October 1879	Id. op 1 November.	Id. op 1 December.	Id. op 31 December.	Tusschentijds toegelaten.	Tusschentijds afgeschreven.
2	7	65	58	»	40	18	6	»	16	70	54	16	»	»	65	65	68	68	3	»
3	14	58	43	1	37	7	4	»	42	1	»	1	»	»	42	42	41	40	»	2
»	7	43	36	1	27	10	6	»	41	1	1	»	»	»	42	42	42	42	»	»
»	3	43	40	»	27	13	3	»	33	»	»	»	»	»	33	33	32	32	1	2
1	1	19	»	»	»	»	13	»	31	»	»	»	12	7	31	31	31	31	»	»
»	2	5	»	»	»	»	1	»	3	»	2	»	»	1	4	4	4	3	»	1
6	34	233	177	2	131	48	33	»	166	72	57	17	12	8	217	217	218	216	4	5
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	217	217	218	216	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	167	167	168	166	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	50	50	50	50	»	»
1	3	13	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	9	9	9	9	»	»
»	7	7	»	»	»	»	»	1	11	»	»	»	»	»	11	11	11	10	»	1
7	44	253	»	»	»	»	»	1	177	»	66	»	»	»	237	237	238	235	4	6

Sedert de oprichting van het Gymnasium Willem III heeft het aantal leerlingen, dat daaraan middelbaar onderwijs genoot, bedragen:

1 Januari	1861	25
» »	1862	34
» »	1863	33
» »	1864	41
» »	1865	45
» »	1866	46
» »	1867	44

Reorganisatie op 1 October 1867.

1 Januarij	1868	65
» »	1869	97
» »	1870	102
» »	1871	114
» »	1872	124
» »	1873	135
» »	1874	132
» »	1875	152
» »	1876	185
» »	1877	215
» »	1878	225
» »	1879	227
» »	1880	216

De leerlingen der afdeeling B zijn hierbij niet medegerekend.

De vermindering van het aantal leerlingen in 1879 wordt door de afschaffing van het internaat en de uitbreiding der scholen te Samarang en Soerabaja tot inrichtingen met vijfjarigen cursus voldoende verklaard.

De gezondheidstoestand der leerlingen was over het algemeen bevredigend; ernstige of besmettelijke ziekten kwamen onder de internen niet voor. Echter werden verscheidene externen door mazelen of waterpokken tot verzuimen der lessen gedwongen.

Deze redenen brachten evenwel slechts geringe vermeerdering in het schoolverzuim, zooals blijkt uit het volgende overzicht:

	1875.	1876.	1877.	1878.	1879.
Januari	4.2%	7 %	6.1%	5.6%	6.8%
Februari	3.9	4.5	5.5	5.6	5
Maart	3.8	4	6	5	4.8
April	5.3	4.8	4.8	5.5	4.5
Mei	5	3.4	4.8	5.8	5.8
Juni	3.8	3.6	5	3.6	5.1
October	2.5	4.4	4.9	4.7	5.5
November	2.4	4.5	6	4.2	6.2
December	4.4	5	4.8	5.6	5
Gemiddeld . .	3.9	4.5	5.3	5	5.4

Over het gedrag en den ijver van de leerlingen der hoogere burgerschool wordt met lof gesproken. Wel werden bij het einde van den cursus minder leerlingen tot een hooger studiejaar bevorderd dan een jaar te voren, maar dit is aan andere redenen toe te schrijven. Aan het einde van den cursus 1877—78 heeft men bij de overgangsexamens misschien wel wat veel rekening gehouden met den minder gunstigen toestand van het onderwijs tengevolge van vele mutatiën onder de leeraren; velen die toen tot een hooger studiejaar overgingen, hadden nog een en ander in te halen en aan het einde van den cursus 1878—1879 bleek, zoowel bij de overgangs- als bij de eindexamens, dat dit niet aan allen gelukt was.

Aan de eindexamens werd deelgenomen door 19 leerlingen van het 5e studiejaar en 1 toehoorder. Van deze slaagden 12 er in het diploma te verkrijgen, namelijk:

J. W. Tamson,
R. J. H. Neumann,
A. Suermondt,
W. P. Quartero,
C. J. van Loon,
A. J. G. A. Wiemans,
J. J. W. Brouwer,
K. J. A. Ligtvoet,
E. J. Gerrits,
W. H. C. Lammerée,
G. G. L. von Freiburg,
W. H. Wegener.

Vijf hunner vertrokken naar Nederland om daar hunne studiën voort te zetten, terwijl de zeven overigen zich lieten inschrijven als leerlingen der afdeeling B.

Elf leerlingen dier afdeeling legden in September het zoogenaamd groot-ambtenaarsexamen af, waarvan negen slaagden, namelijk:

P. M. Adèr,
J. J. Meijer,
F. E. K. Th. Kroesen,
Ed. Gerrits,
H. Kuijp,
P. L. C. Le Sueur,
A. J. C. Schmidt,
G. A. Valette en
W. H. Wijnmalen.

Sedert 1866 is het gedeelte A van het groot-ambtenaarsexamen door 41, het eind-examen der hoogere burgerschool door 72 en het gedeelte B van het groot-ambtenaarsexamen door 61 leerlingen der inrichting met goed gevolg afgelegd.

De leerling aan wien met 1 October 1876 het genot was toegekend van de inkomsten der beurs, gevormd uit de giften van den Koning van Siam, bleef die genieten tot ultimo September 1879. Na dien datum werden de renten van dit fonds verdeeld tusschen twee leerlingen, wier aanspraken gelijk werden geacht.

Het studiefonds voor minvermogende leerlingen van goeden aanleg ging voort eenige leerlingen der inrichting bij hunne studiën te ondersteunen; op 1 October bedroeg het aantal van dezen 9.

Bibliotheek en verzamelingen.

De bibliotheek werd aanmerkelijk verrijkt door aankoop en geschenken, onder welke laatste die van den curator den heer *G. F. de Bruijn Kops* in de eerste plaats worden genoemd.

Met de opheffing van het internaat werd de afdeeling uitspanningslectuur, die onder het beheer van een educator stond, bij de afdeeling der hoogere burgerschool gevoegd, welke alsnu aan het einde des jaars 1601 nummers telde.

In den loop van het jaar bleek het dat de betrekking van bibliothecaris dezer afdeeling voor een persoon te tijdroovend was en daarom werd zij in drie groote onderafdeelingen gesplitst, nam. ééne voor de wis- en natuurkundige wetenschappen, ééne voor geschiedenis en staatswetenschappen en ééne voor talen, uitspanningslectuur enz., wordende daarbij elke onderafdeeling aan een afzonderlijken leeraar opgedragen.

De nieuw bewerkte catalogus is nog niet gedrukt, maar zal in 1880 vermoedelijk kunnen verschijnen.

Door leeraren en leerlingen werd van de boekverzameling een ijverig gebruik gemaakt.

De verzamelingen van hulpmiddelen voor het onderwijs bleven in goeden toestand verkeeren en werden naar gelang der behoefte uitgebreid. Door de opheffing van het internaat kwam de administrateurswoning beschikbaar, zoodat voor het natuur-historisch onderwijs en de daarbij gebruikt wordende verzameling de noodige ruimte werd verkregen. Ook de bibliotheek vond in die woning eene geschikte plaats.

De botanische tuin bewees op nieuw goede diensten bij het onderwijs.

Gebouwen.

Aan het gewoon onderhoud der gebouwen werd voldoende zorg besteed; een deel daarvan echter is oud en zal vermoedelijk eerlang groote reparatiën behoeven.

Inkomsten en uitgaven.

Na de opheffing van het internaat werd het overtollige meubilair in het openbaar verkocht en bracht netto *f* 6504.50 op.

Ook het boeken- en magazijnsfonds werd opgeheven en de resterende voorraad op publieke vendutie verkocht, waarbij eene netto-opbrengst van *f* 4247.50 werd verkregen.

Deze baten niet mederekenende, wordt van de uitgaven en inkomsten het volgende overzicht gegeven:

	1878.	1879.
ontvangsten.....	*f* 77.710.—	*f* 85.935.—
uitgaven.....	» 247.004. —	» 248.131.24[5]
nadeelig verschil.....	*f* 169.294.—	*f* 162.196.24[5]

Onder de uitgaven van 1878 zijn de kosten der gebouwen niet begrepen, terwijl in 1879 daaraan niets anders dan gewoon onderhoud is ten koste gelegd, waarvan de uitgaven niet afzonderlijk zijn opgegeven.

b. Hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus te Samarang.

Commissie van toezicht.

Het lid Mr. *W. Tadema*, president van den raad van justitie, die naar Batavia werd overgeplaatst, werd vervangen door zijn ambtsopvolger, Mr. *W. de Gelder*. De secretaris der commissie, *C. D. W. Pape*, overleed, waarop de heer *W. van der Ven* in zijne plaats benoemd werd.

Personeel.

De betrekking van leeraar in de reken- en stelkunst, die bij den aanvang des jaars vakant was, werd tot in het begin van Mei door den directeur en twee leeraaren waargenomen, op welken tijd daartoe tijdelijk benoemd werd de Heer *J. W. Segaar*, tot dusver bij het openbaar lager onderwijs werkzaam.

Met ingang van 1 October werd, wegens uitbreiding van den cursus tot vijfjarigen duur, de formatie van het personeel met 4 leeraren vermeerderd, namelijk: twee voor de wis- en natuurkundige wetenschappen, één voor de geschiedenis, aardrijkskunde en handelswetenschappen en één voor de taal- en letterkunde der moderne talen.

Daar voorts tezelfdertijd de leeraar in de Duitsche en Engelsche talen, *S. Wagenaar*, naar Soerabaja werd overgeplaatst, moesten vijf nieuwe leeraaren benoemd worden.

Daartoe werden aangesteld:

voor de wis- en natuurkunde *H. C. T. van de Wall*,

voor de geschiedenis, aardrijkskunde en handelswetenschappen *C. J. Kok de Jong*,

beiden met bevoegdheid tot het geven van middelbaar onderwijs;

voor de moderne talen en hare letterkunde de Heeren *J. Julius* en *A. van Dissel*, tot dusverre bij het openbaar lager onderwijs werkzaam en wier benoeming voorloopig van tijdelijken aard was.

Een leeraar in de wis- en natuurkundige vakken werd in Nederland aangevraagd en was aan het einde des jaars hier nog niet aangekomen; de door hem te geven lessen werden tot dusver door den directeur en eenen leeraar waargenomen.

Leerlingen.

Bij het begin van het jaar 1879 telde deze school 43 leerlingen, waarvan:

18 in het 1e studiejaar
19 » » 2e »
6 » » 3e »

Van 1 Januarij tot aan het einde van den cursus werd de inrichting door 13 leerlingen verlaten, waarvan;

3 wegens vertrek hunner ouders,
4 » plaatsing bij het leger,
4 » » » de telegrafie,
1 » financieele redenen en
1 » gebrekkigen aanleg.

Gedurende ditzelfde tijdvak werden geene nieuwe leerlingen toegelaten.

Voor den nieuwen cursus bleven dus 30 oud-leerlingen over.

Ten tijde der overgangsexamens waren er nog 33 leerlingen die allen daaraan deelnamen. Van deze werden bevorderd

van het	1e	studiejaar	(13	leerlingen)	tot het 2e ...	9
» »	2e	»	(13	»)	» » 3e ...	13
» »	3e	»	(47	»)	» » 4e ...	7

te zamen 29 of 88 %.

Aan de toelatingsexamens, die op 1 Augustus en volgende dagen werden gehouden, namen 37 candidaten voor het eerste studiejaar deel, van welke 30 werden toegelaten.

Voorts werden zonder examen opgenomen: in het 3e studiejaar een gewezen leerling der hoogere burgerschool te Amsterdam, respectievelijk in het 2e, 3e en 4e studiejaar 3 leerlingen van het Gymnasium Willem III, terwijl aan één toehoorder werd vergund de lessen van het 2e studiejaar te volgen.

De nieuwe cursus 1879—1880 begon dus met 65 leerlingen, verdeeld als volgt:

1e studiejaar	33
2e »	9
3e »	14
4e »	8
Toehoorder	1

Voor het einde des jaars verminderde dit aantal met één, doordien een leerling der 3e klasse zich wegens voortdurende ongesteldheid genoodzaakt zag de school te verlaten.

Op ultimo December 1879 telde deze school dus 64 leerlingen, tegen 43 in 1878 en 32 in 1877.

Bij het begin van den nieuwen cursus hadden zich geene leerlingen voor het 5e studiejaar aangemeld, daardoor kon het 1e in twee parallel-afdeelingen gesplitst worden, zonder dat vermeerdering van onderwijzend personeel noodig was.

Het gedrag en de ijver der leerlingen werden wederom geprezen; het schoolverzuim bedroeg gemiddeld 5.2 % tegen 7.4 % in 1878.

In het begin van 1879 werd te Samarang een hulpfonds voor onbemiddelde leerlingen van goeden aanleg in Midden-Java opgericht, dat 5 leerlingen der school geheel of gedeeltelijk in de kosten hunner studiën te gemoet kwam.

Bibliotheek en verzamelingen.

Van de bibliotheek, weder met eenige werken vermeerderd, werd druk gebruik gemaakt.

Eene verzameling benoodigdheden voor het onderwijs in de natuurwetenschappen en het teekenen, voldoende voor eene school met driejarigen cursus, werd uit Nederland ontvangen.

Ook de particuliere verzameling voor de scheikunde, ten vorigen jare door den eigenaar ter beschikking der school gesteld, werd door de Regeering overgenomen.

Hetgeen verder voor de behoefte van een vijfjarigen cursus nog noodig was, werd in Nederland aangevraagd.

Gebouw.

Daar het in 1877 voor deze school ingehuurde woonhuis geene voldoende ruimte meer aanbood, werd in Juli 1879 een ander ingehuurd gebouw betrokken.

c. Hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus te Soerabaja.

Commissie van toezicht.

In de samenstelling van dit ligchaam kwam gedurende 1879 geene verandering.

Personeel.

Met ingang van 1 October werd, wegens uitbreiding van den cursus tot vijfjarigen duur, de formatie van het onderwijzend personeel met 4 leeraren vermeerderd, namelijk: 2 voor de wis- en natuurkundige wetenschappen en 2 voor de moderne talen en hare letterkunde.

Voorts werd machtiging verleend om met hetzelfde tijdstip het 1e studiejaar in twee parallel-afdeelingen te splitsen, waarvoor twee tijdelijke leeraren werden toegestaan; één dezer twee was reeds aanwezig, namelijk de heer *E. J. Laromiguière Lafon*, ten vorigen jare benoemd voor eene gelijke splitsing van het eerste studiejaar, die later echter bleek niet geheel te behoeven te worden doorgevoerd.

Er waren dus vijf nieuwe leeraren noodig, waartoe aangesteld werden:

tot leeraar in de wis- en natuurkunde *F. K. van Velzen*, leeraar aan het gymnasium Willem III te Batavia;

tot leeraar in de Nederlandsche taal- en letterkunde, *M. Valk*, hoofdonderwijzer bij het openbaar lager onderwijs;

tot leeraar in de Hoogduitsche en Engelsche talen en hare letterkunde, *S. Wagenaar*, leeraar aan de hoogere burgerschool te Samarang;

tot tijdelijk leeraar in de wiskunde *A. D. Holterman*, hoofdonderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.

Een leeraar voor de scheikunde en natuurlijke historie werd in Nederland aangevraagd, maar was aan het einde des jaars nog niet aangekomen. De voor hem bestemde lessen werden zoolang door andere leeraren waargenomen.

Het onderwijs in het boekhouden, waarvoor geen leeraar was aangewezen, werd tijdelijk aan den leeraar *S. Wagenaar* opgedragen.

Leerlingen.

Bij het begin van het jaar 1879 telde deze school 63 leerlingen, waarvan

27 in het 1e studiejaar
23 » » 2e »
13 » » 3e »

Van 1 Janauri tot aan het einde van den cursus werd de inrichting door 5 leerlingen verlaten, waarvan 3 uit het 1e en 2 uit het 2e studiejaar. De redenen, waarom deze leerlingen zich lieten afschrijven, waren:

1 wegens vertrek zijner ouders,
1 » plaatsing bij de telegrafie,
2 » » » particuliere industrieele ondernemingen,
1 » ziekte (deze is sedert overleden).

Daarentegen werden 2 leerlingen van het gymnasium Willem III te Batavia en de hoogere burgerschool te Samarang zonder examen tot het 1e studiejaar toegelaten.

Bij de overgangsexamens waren er dus nog 60 leerlingen over,

die allen daaraan deel namen en van welke werden bevorderd:

van het 1e studiejaar (26 leerlingen) tot het 2e 22
» » 2e » (21 ») » » 3e 16
» » 3e » (13 ») » » 4e 10

te zamen 48 of 80 %.

Voor de toelatingsexamens meldden zich 41 candidaten aan, waarvan 38 voor het 1e, 2 voor het 2e en 1 voor het 3e studiejaar; van dezen slaagden 31 voor het 1e studiejaar, 1 voor het 2e en 1 voor het 3e. Van de 31 candidaten, die tot het 1e studiejaar waren toegelaten, lieten zich vervolgens slechts 28 als leerlingen inschrijven.

Voorts werden 3 leerlingen van het gymnasium Willem III zonder examen respectievelijk tot het 4e, 2e en 1e studiejaar toegelaten.

Gedurende de groote vacantie werd de school nog verlaten door 5 leerlingen, waarvan 3 uit het 2e en 2 uit het derde studiejaar. Een dezer vertrok met zijne ouders naar Nederland, de anderen staakten hunne studiën om eene betrekking te zocken.

Op 1 October, bij den aanvang van den nieuwen cursus, telde de school dus 88 leerlingen, waarvan

33 in het eerste studiejaar,
26 » » tweede »
18 » » derde » en
11 » » vierde »

Nog voor het einde des jaars vertrokken 4 leerlingen, waarvan 1 uit het 4e, 2 uit het 3e en 1 uit het 1e studiejaar; hun vertrek werd veroorzaakt door de volgende redenen:

1 volgde zijne ouders naar Nederland,
1 staakte zijne studiën wegens ziekte,

1 slaagde in het examen van volontair bij de infanterie en 1 vond eene plaats bij den post- en telegraafdienst.

Aan het einde des jaars bleven dus 84 leerlingen over, tegen 63 in 1878, 52 in 1877, 54 in 1876 en 19 in 1875.

De gezondheidstoestand der leerlingen liet nog al te wenschen over, waarvan een vrij groot schoolverzuim het gevolg was: hun ijver en hun gedrag worden echter zeer geroemd.

Vier leerlingen der inrichting worden in hunne studiën ondersteund door het ten vorigen jare opgerichte Soerabajasche schoolfonds.

Bibliotheek en Verzamelingen.

Bibliotheek en verzamelingen bleven in goeden toestand verkeeren: de aanvulling van beide, door de uitbreiding van den cursus noodzakelijk geworden, kon in 1879 nog geen plaats vinden.

Gebouw.

De school bleef gevestigd in het daarvoor ingehuurde woonhuis, waaraan door bijbouwing en verandering meerdere ruimte werd toegevoegd. Ondanks die aanwinst is het gebouw voor het doel weinig geschikt.

Ontvangsten en uitgaven der hoogere burgerscholen te Samarang en Soerabaja.

De kosten dezer beide hoogere burgerscholen worden bij elkander opgegeven, omdat zij op de begrooting van 1879 voor het eerst onder dezelfde artikels vereenigd en te zamen verhandeld zijn.

Hieronder volgt daarvan een overzicht:

Uitgaven.

Toelagen aan de secretarissen der commissiën van toezicht	*f*	1100.—
Tractementen van directeuren, leeraren en verder personeel	»	102786.42
Schoolbehoeften, bibliotheek, verzamelingen enz	»	3694.11⁵
Lokaalhuur en reparatie te Samarang	»	5742.—
Id. id. » Soerabaja	»	10227.—
	f	125549.53⁵

Ontvangsten.

Schoolgelden van de hoogere burger school te Samarang.	*f* 8970.—	
Schoolgelden van de hoogere burger school te Soerabaja.	» 14265.—	
	f	23235.—
Nadeelig verschil	*f*	102314.53⁵

In 1878 bedroegen de uitgaven, waaronder de toen niet opgegeven kosten der gebouwen niet begrepen waren, *f* 88208.72 en de inkomsten *f* 17368.—

Burgeravondschool, verbonden aan de hoogere burgerschool te Soerabaja.

In het onderwijzend personeel van deze school kwam gedurende het jaar 1879 geene verandering; vier der onderwijzers waren leeraren der hoogere burgerschool, terwijl die in het rechtlijnig teekenen en boekhouden buiten het onderwijs stonden.

Op 1 Januari 1879 telde deze school 53 leerlingen, welk getal in den loop van den cursus met 3 verminderde, zoodat er toen 50 overbleven.

Van deze werden tot het 2e studiejaar bevorderd:

5 voor de wiskunde,
5 » » natuur- en scheikunde,
5 » het rechtlijnig teekenen en
7 » » boekhouden.

Tevens werden de volgende getuigschriften van met vrucht gevolgden tweejarigen cursus uitgereikt:

4 voor de wiskunde,
2 » » natuurkunde,
4 » het rechtlijnig teekenen,
2 » » handteekenen,
2 » » boekhouden.

Voor den nieuwen cursus, die op 1 October begon, lieten zich 24 oud-leerlingen weder inschrijven en werden 30 nieuwe toegelaten, terwijl zich kort daarna nog 19 leerlingen aanmeldden, waardoor het totaal tot 73 steeg. Een dezer leerlingen verliet de school tegen het einde van het jaar, zoodat er toen 72 overbleven, tegen 88 in 1877 en 53 in 1878.

Daar aan sommige leerlingen toegestaan wordt, als de lesverdeeling dit gedoogt, naar mate hunner kennis en vatbaarheid enkele lessen in het eerste en andere in het tweede studiejaar bij te wonen, kan niet bepaaldelijk worden opgegeven, hoe de leerlingen over de beide klassen verdeeld zijn. In plaats daarvan diene het volgende overzicht, waaruit blijkt door hoeveel leerlingen de verschillende lessen in elk vak worden gevolgd:

	1e jaar	2e jaar.
Wiskunde	53	6
Natuur- en scheikunde	42	5
Boekhouden	10	8
Rechtlijnig teekenen	46	7
Handteekenen	36	2
Staatsinstellingen en staathuishoudkunde		8

Van de 72 leerlingen, die op ultimo December aanwezig waren, hadden 28 de volgende betrekkingen:

2 bij de militaire administratie,
1 » het kadaster,
10 » den handel,
1 » de staatsspoorwegen,
3 » het parket van den officier van justitie,
1 » het policie-kantoor,
1 » den landraad,
5 » het marine-etablissement,
2 » den artillerie-contructiewinkel,
1 » den waterstaat,
1 » de N.-I. stoomvaartmaatschappij.

De anderen konden zich geheel aan hunne studiën wijden.

Volgens hunnen leeftijd waren deze leerlingen verdeeld als volgt:

2	van	13	jaar,
14	»	14	»
14	»	15	»
10	»	16	»
11	»	17	»
9	»	18	»
2	»	19	»
3	»	20	»
2	»	21	»
3	»	25	»
1	»	25	»
1	»	31	»

Zestig hunner waren dus van 13 tot 18 jaar oud, terwijl de leeftijd der overigen tusschen 19 en 31 varieerde.

Als doel hunner studiën stelden zij zich voor zich te bekwamen voor de volgende betrekkingen:

22 tot opzichter bij den waterstaat,
15 » leerling-machinist bij de marine,
6 » telegrafist,
2 » volontair bij het leger,
1 » teekenaar bij den artillerie-constructiewinkel,
5 » landmeter,
1 » hulponderwijzer,
6 voor den handel,
2 » landelijke ondernemingen, terwijl
12 nog geene bepaalde bestemming hadden opgegeven.

In den loop van het jaar werden door leerlingen dezer school de volgende examens afgelegd:

2 voor telegrafist der 2e klasse,

1 voor adjunct-telegrafist,
2 » leerling-machinist bij de marine,
1 » opzichter bij den waterstaat.
4 » de laagste klasse der hoogere burgerschool,
1 » de 4e klasse van id.

Voorts werden geplaatst:

1 als teekenaar bij de staatsspoorwegen,
1 » opzichter der 5e klasse bij id.
1 » klerk op een handelskantoor.

De ijver en de vorderingen der leerlingen waren over het algemeen bevredigend. Het schoolverzuim bedroeg gemiddeld $6^4/_5$ %, zijnde ongeveer gelijk aan dat van 1878.

Het vlijtigst werden de lessen in de wiskunde en het boekhouden bezocht, terwijl het handteekenen door velen en de staatsinstellingen en staathuishoudkunde door de meesten verwaarloosd werden. Naar aanleiding der geringe belangstelling, in deze laatste vakken betoond, is het denkbeeld gerezen, ze te doen vervangen door lessen in de rekenkunde, waaraan groote behoefte gevoeld wordt.

De uitgaven voor de burgeravondschool bedroegen in 1879 eene som van *f* 8760.--, terwijl aan schoolgeld *f* 486.-- ontvangen werd. Wederom werd bij de inning van het schoolgeld veel moeielijkheid ondervonden en bleef aan het einde des jaars een niet onbelangrijke achterstand over.

B.

LAGER ONDERWIJS

VOOR

EUROPEANEN EN MET HEN GELIJKGESTELDEN.

---

§ 1.

Mededeelingen van algemeenen aard.

In de eerste plaats kan worden vermeld dat bij Staatsblad 1879 n°. 266 de duur van den schooltijd der openbare lagere scholen eenigszins is gewijzigd, zijnde daarbij bepaald dat die scholen voortaan allen aanvangen des morgens om half acht en eindigen te één uur, met twee pauzen om 9 en om 11 uur, elk van een kwartier lang.

Daar van verschillende plaatsen klachten waren ontvangen dat op de openbare lagere scholen vaak meer kinderen werden toegelaten, dan de ruimte gedoogde, werden de plaatselijke schoolcommissiën bij de circulaire van den directeur van onderwijs, eeredienst en nijverheid van 11 Augustus 1879 n°. 9787 uitgenoodigd voortaan bij het toelaten van leerlingen in het belang van onderwijs en gezondheid met de beschikbare ruimte te rade te gaan.

Om een einde te maken aan een gerezen twijfel werd bij Staatsblad 1879 nº 298ᵃ uitdrukkelijk bepaald dat de gouverneur van Sumatra's Westkust, bij verhindering om in de residentiën Padangsche Bovenlanden en Tapanoli als voorzitter eener plaatselijke schoolcommissie op te treden, in de eerste plaats vervangen wordt door den resident en, eerst bij verhindering ook van dezen, door het hoofd van plaatselijk bestuur.

§ 2.

Toezicht op het Onderwijs.

Behoudens een paar uitzonderingen werden alle lagere scholen door de betrokken inspecteurs bezocht, sommige zelfs meer dan eenmaal.

In de samenstelling van het corps inspecteurs kwam geene verandering.

Als naar gewoonte kwamen zij in de maand Juli te Batavia bijeen, om zoowel onderling als met den directeur van onderwijs de belangen van het lager onderwijs te bespreken.

§ 3.

Acten van bekwaamheid tot het geven van Onderwijs.

Examens tot het verkrijgen dezer acten werden afgenomen op de volgende plaatsen:

te Batavia twee malen
» Padang één maal
» Samarang twee malen
» Soerakarta één maal
» Soerabaja twee malen en
» Makassar één maal.

Uit den bij dit verslag gevoegden staat l^a A blijkt dat 33 examens met gunstigen uitslag werden afgelegd, terwijl in 29 gevallen de acte moest geweigerd worden.

De lessen aan de normaalschool voor hulponderwijzers te Batavia werden aan het begin des jaars door 16 personen gevolgd, namelijk:

11 gouvernements-onderwijzers,
3 » -onderwijzeressen en
2 particuliere onderwijzers.

In den loop van den cursus werden 10 leerlingen afgeschreven, waarvan:

5 wegens het verkrijgen der hoofdacte (3 gouv.-onderwijzers en 2 onderwijzeressen),
4 wegens overplaatsing (2 gouv.-onderwijzers en 2 particuliere onderwijzers),
1 (gouv.-onderwijzeres), die het onderwijs verliet.

Daarentegen werden bij den aanvang van den nieuwen cursus 13 nieuwe leerlingen ingeschreven, als:

3 gouvernements-onderwijzers,
5 » onderwijzeressen,
4 particuliere onderwijzers en
1 » onderwijzeres.

Van deze nieuw aangekomenen staakten weldra 3 hunne studiën, zoodat aan het einde des jaars 14 leerlingen overbleven, zijnde:

8 gouvernements-onderwijzers,
4 » -onderwijzeressen
1 particuliere onderwijzer en
1 » onderwijzeres.

Van de bibliotheek, die eenige vermeerdering onderging, werd geregeld gebruik gemaakt. Uit Nederland werd eene verzameling van hulpmiddelen voor het onderwijs in de natuurkunde ontvangen, die nuttige diensten bewees.

§ 4.

Getal en aard der scholen.

Uit den staat l[a]. B blijkt dat er op ultimo December 1879 in Nederlandsch-Indië 102 openbare lagere scholen waren, waarvan 13 alleen voor meisjes, en 21 bijzondere scholen, waarvan 17 als voor meer uitgebreid lager onderwijs zijn opgegeven.

In dit jaar werden 6 nieuwe openbare lagere scholen geopend, namenlijk:

de 6[e] school te Batavia in April,
de meisjesschool te Meester-Cornelis in April,
de meisjesschool te Salatiga in Mei,
de gemengde school te Toelong-Agong (Kediri) in Maart,
de meisjesschool te Pasoeroean in November en
de gemengde school te Bangkallan (Madura) in April, die in 1868 wegens een onvoldoend aantal leerlingen gesloten werd.

Nieuwe particuliere scholen werden niet geopend, terwijl van deze 6 ophielden te bestaan, namelijk:

de meisjesschool van Mevrouw *le Clercq de Courcelles* te Batavia,

de meisjesschool van Mejufvrouw *Fol* te Meester-Cornelis.

de jongensschool van den Heer *J. A. Kellenbag* te Samarang,

de meisjesschool van Mejufvrouw *B. C. W. Gerlings* te Salatiga,

de gemengde school van den Heer *P. Jansz* te Japara,

de meisjesschool van Mevrouw *Gersom* te Soerabaja.

De teekenlessen aan de openbare 1e en 3e openbare lagere scholen te Batavia, werden aan het einde van 1879 door 24 leerlingen gevolgd, tegen 16 een jaar te voren.

Te Samarang maakten 100 leerlingen der openbare lagere scholen van die lessen gebruik, tegen 114 op ultimo December 1878.

Te Soerabaja bedroeg het aantal dezer leerlingen 28, zijnde evenveel als aan het einde van het vorige jaar.

In den staat Ia. B zijn niet opgenomen de volgende inrichtingen van onderwijs, die daarom afzonderlijk worden vermeld:

a. De bijzondere namiddagschool van den heer *A. M. van Schaik*, hoofdonderwijzer aan de openbare 1e lagere school A te Samarang, voor lager onderwijs en de Fransche taal;

b. de bijzondere namiddagschool van den heer *A. C. Tjebbes*, hoofdonderwijzer aan de openbare 1e lagere school B te Samarang, voor lager onderwijs en de Fransche taal;

c. de gymnastiekschool der maatschappij tot Nut van 't Algemeen te Samarang;

d. de bijzondere namiddagscholen van de hoofdonderwijzers der 1e en 3e openbare lagere scholen te Soerakarta, voor lager onderwijs en de Fransche taal;

e. de gymnastiekschool te Soerakarta, met eene afzonderlijke klasse voor meisjes;

f. de teekenschool van den heer *von Juncker Bigatto* te Pasoeroean;

Voorbereidend onderwijs werd te Batavia gegeven aan de daartoe bestemde school van Mevrouw *Haaxman* en in de voorbereidende klassen der beide scholen van de zusters *Ursulinen.*

Bovendien was de vereeniging tot geven van voorbereidend onderwijs te Batavia, die zich in het vorige jaar heeft gevormd, in staat hare eerste school op te richten, die op ultimo December 62 leerlingen van 3 tot 6 jaar telde (34 jongens en 28 meisjes). Voorloopig wordt het gebouw der loge als schoollokaal gebezigd, maar weldra zal daarnaast een eigen gebouw verrijzen.

De vereeniging heeft hare fondsen, gevormd en onderhouden door particuliere bijdragen, verbeterd door het houden eener geldloterij, die in Februari uitgespeeld werd.

Voorts heeft deze vereeniging besloten haren werkkring ook tot buiten Batavia uit te breiden, naar aanleiding waarvan haar bij Staatsblad 1879 n°. 193 vergund is zich voortaan te noemen: Vereeniging tot voorbereidend onderricht aan kinderen in Nederlandsch-Indië.

Te Samarang bloeide vooral de Fröbelschool der vrijmetselaarsloge, die aan het einde des jaars 100 leerlingen telde, tegen 72 aan het einde van 1878. Voorts vindt men daar voorbereidende klassen aan de beide weeshuis-scholen en de bijzondere meisjesschool der Zusters Franciscanessen.

Te Soerabaja is eene Fröbelschool, verbonden aan de bijzondere school der Zusters Ursulinen en eene aan de bijzondere school van Mejufvrouw *Huijgens,* die beide zeer geroemd worden.

Eindelijk wordt nog te Pasoeroean de bewaarschool van Mevrouw *Wijsman* aangetroffen.

Ten slotte behoort hier nog te worden vermeld dat bij Staatsblad 1879 n°. 83 de oprichting te Magelang is bevolen van eene openbare lagere school voor kinderen van mindere inlandsche militairen, afkomstig uit de residentiën Menado, Amboina, Ternate en Timor en de christelijke godsdienst belijdende, welke school tevens toegankelijk is voor christenleerlingen van denzelfden landaard, wier vaders geene militairen of gewezen militairen zijn.

De vakken van onderwijs, voor die school vastgesteld, zijn dezelfde als aan de openbare lagere scholen voor Europeanen. Aan het hoofd der school staat een Europeesche onderwijzer, die naar gelang der behoefte door twee Europeesche of Inlandsche hulponderwijzers kan worden bijgestaan.

Met het oog op den aard van het onderwijs is deze school onder hetzelfde toezicht gesteld als de openbare lagere scholen van Europeanen; daar echter de leerlingen der school allen tot de inlandsche bevolking behooren, is zij niet in den staat l^e B opgenomen.

De school is den 6^den Mei geopend en telde aan het einde des jaars 40 leerlingen, waarvan 25 jongens en 15 meisjes.

§ 5.

Omvang en toestand van het onderwijs.

In den omvang van het onderwijs aan de openbare lagere scholen kwam geene verandering; alleen werd door den directeur van onderwijs bepaald, dat de Fransche taal ook aan de openbare lagere school te Pasoeroean zal worden onderwezen.

Daarentegen waren er nog verscheidene scholen, op welke niet al de voorgeschreven vakken van het lager onderwijs in behandeling konden komen, uit hoofde van de achterlijkheid en de geringe ontwikkeling der leerlingen.

Bij zulke scholen moest vooral aan de laagste klasse de meeste moeite ten koste gelegd worden, ten einde zooveel mogelijk goed te maken, wat door eene onvoldoende huiselijke opvoeding verzuimd is.

Omtrent den toestand van het onderwijs, zoo aan de openbare als de bijzondere lagere scholen, valt in het algemeen niets anders mede te deelen, dan wat in vroegere verslagen reeds herhaaldelijk vermeld werd.

Ten opzichte der verschillende leervakken kan nog in het bijzonder het volgende medegedeeld worden:

Lezen.

Ondanks de moeite, die men zich geeft, om de leerlingen eene zuivere uitspraak te doen aannemen, bleven nog vele kinderen onzeker van den klemtoon, verwisselden zij de letters *g* en *h* en werden de korte en lange klinkers onzuiver door hen uitgesproken.

Het bespreken van den inhoud der leesles wordt nooit verzuimd; sommige onderwijzers gaan daarbij echter te ver en vervallen dan in eene onnoodige en tijdroovende uitvoerigheid.

Van buiten geleerde versjes of zamenspraken werden op menige school zeer goed teruggegeven, maar slechts zelden treft men leerlingen aan, die in het vertellen noemswaardige vaardigheid hebben verkregen.

Schrijven.

Hoezeer men thans minder dan vroeger van dit vak werk

maakt en aan sterk bevolkte scholen bij de schrijfles niet altijd voortdurend toezicht wordt gehouden, mogen toch de resultaten bij zeer vele leerlingen voldoende geacht worden.

Rekenen.

Het onderwijs in dit leervak wordt meestal met zorg en op ontwikkelende wijze gegeven; de resultaten zijn dan ook gunstig. Alleen worden de leerlingen er nog niet genoeg aan gewend bij het schriftelijk rekenen al de bewerkingen, die daarvoor vatbaar zijn, uit het hoofd te verrichten.

Bij sommige bijzondere scholen werd opgemerkt dat men met dit vak te snel vooruit ging, waardoor juiste begrippen achterwege bleven en de oefeningen werktuigelijk geschiedden.

Vormleer.

Deze wordt aan alle openbare lagere scholen onderwezen, terwijl de bijzondere scholen er in den regel weinig werk van maken.

Het onderwijs in dit vak droeg op nieuw slechts weinig vrucht, ook omdat daarvoor nog geene vaste methode is aangenomen en het dus, door de niet te vermijden veelvuldige mutatiën onder het onderwijzend personeel, vrij wat te lijden heeft.

Nederlandsche taal.

Door oefeningen van allerlei aard wordt getracht het rechte gebruik en het juiste begrip van woorden en uitdrukkingen te bevorderen. De redekunstige ontleding werd door sommigen te omslachtig behandeld en te hoog opgevoerd.

Aardrijkskunde.

Op de meeste scholen vindt men bij de leerlingen eene vrij goede kennis der aardrijkskunde van Nederland en van Indië, maar met wat daarbuiten ligt, is het vaak treurig gesteld.

Aan de hoofdpunten der natuurkundige en wiskundige aardrijksbeschrijving kon te nauwernood iets gedaan worden.

Geschiedenis.

Op enkele scholen, die met wat meer ontwikkelde leerlingen begunstigd waren, werd dit vak met bevredigenden uitslag behandeld, maar als regel was de kennis er van zeer gering. Veelal bracht men het niet verder dan de allervoornaamste gebeurtenissen uit de geschiedenis van Nederland.

Kennis der natuur.

Dit vak bleef eene ondergeschikte plaats bekleeden door de eigenaardige moeielijkheden, daaraan verbonden, en die in vroegere verslagen reeds meermalen geschetst zijn. Ook de gebrekkige kennis der Nederlandsche taal, die men nog bij vele leerlingen aantreft, leverde een onoverkomelijk bezwaar voor een flinken voortgang met dit onderwijs op.

Bij de bijzondere scholen werd het meestal achterwege gelaten.

Zingen.

Het zangonderwijs liet wederom veel te wenschen over door de weinige geschiktheid van het onderwijzend personeel om dat naar behooren te geven; voor de meisjesscholen geldt dit in de eerste plaats.

Beginselen der levende talen.

Aan de bijzondere scholen werd hiervan veel werk gemaakt.

Op sommige openbare lagere scholen wordt het Fransch onderwezen, maar met geringe resultaten, omdat er te weinig tijd aan kan worden besteed. Waar echter het op school geleerde door privaat-lessen of voortgezet onderwijs wordt aangevuld, blijkt het als eerste grondslag niet onbevredigend te zijn.

Teekenen.

Aan de weinige scholen, waar dit vak onderwezen werd, worden de vorderingen gezegd voldoende te zijn.

Gymnastiek.

Bij verscheidene openbare scholen werden de leerlingen van tijd tot tijd met eenvoudige ligchaamsoefeningen bezig gehouden, waarbij zich echter het gemis aan overdekte speelplaatsen zeer deed voelen.

Het gymnastiek-onderwijs aan bijzondere scholen gaf bevredigende resultaten.

Handwerken voor meisjes.

Deze worden aan al de openbare lagere meisjesscholen onderwezen en vinden bij de leerlingen groote belangstelling; alleen wordt er over geklaagd dat dit onderwijs veel tijd vereischt, meer dan er nu aan kan besteed worden.

---

§ 6.

Onderwijzend Personeel.

Behoudens enkele uitzonderingen kan over het gedrag en den ijver van de onderwijzers en de onderwijzeressen der openbare lagere school weder gunstig bericht worden.

De onderwijzers-vereenigingen te Batavia en Soerabaja gingen voort met het houden van maandelijksche vergaderingen, waarop onderwerpen uit hunnen werkkring in gemeenschappelijke bespreking werden behandeld.

In den staat l^n C wordt een overzicht gegeven van het onderwijzend personeel der openbare en bijzondere lagere scholen op ultimo December 1879, waaruit blijkt dat dit was samengesteld als volgt:

a. aan de openbare lagere scholen:

89 hoofdonderwijzers,
13 hoofdonderwijzeressen,
112 hulponderwijzers,
66 hulponderwijzeressen,
1 mannelijke kweekeling en
11 vrouwelijke kweekelingen;

b. aan de bijzondere scholen:

10 hoofdonderwijzers,
13 hoofdonderwijzeressen,
20 hulponderwijzers,
41 hulponderwijzeressen en
2 mannelijke kweekelingen en
10 vrouwelijke »

Verder blijkt uit den staat l^n. D dat het onderwijzend personeel aan de openbare lagere scholen met inbegrip van hen, die met verlof of op wachtgeld waren, op ultimo December 1879 uit personen bestond, zijnde:

62 onderwijzers der 1^e klasse,
100 » » 2^e »
56 » » 3^e » met acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer,
45 » » 3^e » met acte van bekwaamheid als hulponderwijzer,

9 onderwijzeressen der 1e klasse,
13 » » 2e »
9 » » 3e » met acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres,
51 » » 3e » met acte van bekwaamheid als hulponderwijzeres,
1 mannelijke kweekeling en
11 vrouwelijke kweekelingen.

De mutatiën onder het onderwijzend personeel der openbare lagere scholen zijn uitvoerig vermeld in den staat Ie. E, waaruit het volgende overzicht wordt getrokken:

2 onderwijzers overleden,
5 onderwijzers, 11 onderwijzeressen } werden eervol uit 's lands dienst ontslagen,
1 onderwijzer werd ontslagen uit 's lands dienst,
1 onderwijzer werd eervol ontslagen uit zijne betrekking,
1 tijdelijke onderwijzer, 4 » onderwijzeressen } werden eervol van hunne tijdelijke opdracht ontheven,
7 onderwijzers gingen over bij het inlandsch onderwijs,
4 onderwijzers gingen over bij het middelbaar onderwijs,
17 onderwijzers, 2 onderwijzeressen } vertrokken met verlof naar Nederland,
11 onderwijzers werden na terugkeer van verlof weder in dienst gesteld,
12 onderwijzers, 37 onderwijzeressen } traden voor het eerst in dienst bij het onderwijs.

§ 7.

Getal en aard der leerlingen.

In de staten l^ae F, G en H wordt een overzicht gegeven van de kinderen van Europeanen en met dezen gelijkgestelden, die op ultimo December 1879 de lagere scholen bezochten.

Blijkens staat l^a F bedroeg het aantal dezer leerlingen aan de openbare lagere scholen op genoemd tijdstip 7133 (4070 jongens en 3063 meisjes), tegen 6682 (3876 jongens en 2806 meisjes) aan het einde van 1878, hetgeen eene vermeerdering aanwijst van 451 leerlingen (194 jongens en 257 meisjes). (1)

De staat l^a G bevat eene gelijke opgave voor de bijzondere scholen, die bezocht werden door 1864 Europesche leerlingen (656 jongens en 1208 meisjes), tegen 1958 (725 jongens en 1233 meisjes) een jaar te voren, gevende eene vermindering van 94 leerlingen (69 jongens en 25 meisjes).

In den staat l^a. H vindt men eene samentrekking der beide vorige en dus eene opgave der Europeesche leerlingen, die op ultimo December 1879 zoowel de openbare als de bijzondere lagere scholen bezochten. Hun aantal bedroeg 8997 (4726 jongens en 4271 meisjes), tegen 8640 (4601 jongens en 4039 meisjes) aan het einde van 1878. Het aantal leerlingen der lagere scholen is dus vermeerd met 357, waarvan 125 jongens en 232 meisjes.

De staten l^ae. I en K geven verschillende bijzonderheden omtrent het onderwijzend personeel en de leerlingen, respectievelijk der openbare en bijzondere lagere scholen.

---

(1) Door eene plaatselijke schoolkommissie werd de vraag gedaan of kinderen van Afrikanen als met Europeanen gelijkgestelden tot de openbare lagere school kunnen worden toegelaten. Op deze vraag is door de Regeering geantwoord dat Afrikanen, mits Christenen zijnde, met Europeanen gelijkgesteld zijn.

Aan de openbare lagere scholen werd door 280 personen, de kweekelingen niet medegerekend, les gegeven aan 7726 kinderen, zijnde gemiddeld 1 onderwijzer op 27.59 leerlingen; dit geeft ongeveer dezelfde verhouding als aan het einde van 1878, toen er 260 onderwijzers en 7225 kinderen waren, dus 27.78 leerlingen op 1 onderwijzer.

Onder het getal leerlingen waren 595 inlanders of vreemde oosterlingen tegen 541 in het vorige jaar.

Het aantal gratis-leerlingen bedroeg 3873 of 50% zijnde dezelfde verhouding als aan het einde van 1878, toen hun aantal 3625 was.

De leerlingen waren over de verschillende klassen verdeeld als volgt:

laagste	klasse	3948,
middelste	»	3017,
hoogste	»	761,

zijnde respectievelijk 207, 257 en 59 meer dan in 1878.

Het schoolverzuim bedroeg gemiddeld 25 dagen per leerling, dat is 2 meer dan in het voorafgaande jaar.

De school werd verlaten door 3323 kinderen, waarvan 311 alle klassen hadden doorloopen. In 1878 waren deze cijfers 3333 en 198.

Op de bijzondere scholen, de kweekelingen eveneens niet medegerekend, werd door 84 personen onderwijs gegeven aan 1899 kinderen, zoodat op 1 onderwijzer gemiddeld 22.5 kinderen komen; in het jaar 1878 was dit getal 21.63.

Onder de leerlingen waren 35 inlanders of vreemde oosterlingen, tegen 24 in 1878.

In de laagste klasse waren 842 leerlingen, in de middelste

701 en in de hoogste 356, zijnde respectievelijk 55, 16 en 12 minder dan in het voorafgaande jaar.

Omtrent de leerlingen die deze scholen hebben verlaten en omtrent het schoolverzium zijn geene volledige opgaven ontvangen.

§ 8.

Onderwijzerswoningen, schoollokalen, schoolmeubelen en leermiddelen.

De scholen te Buitenzorg en te Ambarawa ondergingen belangrijke reparatiën, waarbij de laatste tevens met een derde vergroot werd.

Voor de openbare 1e lagere school B te Samarang kwam een nieuw gebouw gereed, dat in October in gebruik genomen werd.

De school te Tondano brandde in October af en werd toen voorloopig gehouden in de bijgebouwen der kontroleurswoning aldaar. Gelden voor eene nieuwe school zijn reeds toegestaan, maar aan het einde van het jaer was met den bouw nog niet begonnen.

De schoolgebouwen, voor zoover zij opzettelijk voor dit doel gebouwd zijn, verkeeren in het algemeen in goeden staat, maar vele scholen worden nog gehouden in gehuurde woningen of afgekeurde landsgebouwen, die dikwijls zeer weinig aan de eischen voldoen.

De onderwijzerswoningen voldoen meestal zeer goed.

Het meubilair en de leermiddelen der openbare lagere scholen verkeerden in goeden staat; voor de schooltafels werd

een verbeterd model aangenomen, waarvan aan elke schoolcommissie door den directeur van onderwijs eene teekening toegezonden werd.

De inrichting der bijzondere scholen was over het algemeen voldoende.

---

§ 9.

Ontvangsten en uitgaven.

De volgende staat geeft een overzicht van de ontvangsten en uitgaven van het openbaar lager onderwijs:

Ontvangsten en uitgaven van het openbaar lager onderwijs in Ned. Indië gedurende 1879.

JAREN.	UITGAVEN.		ONTVANGSTEN.		VERSCHIL.		AANTAL LEERLINGEN.	GEMIDDELDE KOSTEN PER LEERLING.		*Aanmerkingen.*
1879	Aan tractementen, reiskosten enz. der inspecteurs...	ƒ 34117.12 5								
	» indemniteit voor schrijfloonen aan de plaatselijke schoolcommissiën.	» 2045.—								
	» tractementen en toelagen van onderwijzers.....	» 792830.41								
	» aandeelen der onderwijzers in de schoolgelden	» 18996.81								
	» boeken, schoolbehoeften, meubilair, enz.....	» 49096.51 5								
	» opleiding van onderwijzers.....	» 3559.16								
	» subsidiën aan eene particuliere Europeesche school.....	» 1200.—								
	» onderhoud der gebouwen	» 19838.—								
	» vernieuwingen en nieuwe werken.....	» 63131.—								
	» lokaalhuur.....	» 31320.—								
	» huishuur-indemniteit aan onderwijzers.....	» 214920.—								
	Totaal.....	ƒ 1251054.02	ƒ 184588	84	ƒ 1046465	18	7726	ƒ 135	44	
1878	Aan gezamenlijke uitgaven.	» 1143657.95	» 160906	96 5	» 982730	98 5	7225	» 136	05	
	Meer } in 1879	ƒ 87416.07	ƒ 23681	87 5	ƒ 65734	19 5	505	—		
	Minder }	» —	—		—		—	ƒ 0	61	

L. **A.**

SOORT DER ACTEN VAN BEKWAAMHEID.	Batavia.		Samarang.		Soerabaja.		Soera-karta.		Padang.		Tondano.		Makasser.		TOTAAL.		AANMERKINGEN.
	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	Toegelaten.	Afgewezen.	
I Hoofdonderwijzers	4	10	2	»	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	7	11	
II Hoofdonderwijzeressen	2	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	
III Hulponderwijzers	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	
IV Hulponderwijzeressen	5	3	1	»	»	4	1	»	»	»	1	»	»	»	8	7	
V Onderwijzers in de Fransche taal	»	2	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	4	
V Onderwijzers in Engelsche taal	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
V Onderwijzers in Hoogduitsche taal	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	1	»	
V Onderwijzers in wiskunde	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	
V Onderwijzers in gymnastiek	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	
V Onderwijzers in het teekenen	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
VI Onderwijzeressen in de Fransche taal	2	»	1	»	1	1	»	1	»	»	»	»	»	»	4	2	
VI Onderwijzeressen in Engelsche taal	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
VI Onderwijzeressen in Hoogduitsche taal	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	
VI Onderwijzeressen in het teekenen	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
VI Onderwijzeressen in rekenen	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
VI Onderwijzeressen in de vrouwelijke handwerken	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
VI Onderwijzeressen in het schoonschrijven	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	
TOTAAL IN 1879	16	16	5	3	8	8	1	2	2	»	1	»	»	»	33	29	
» » 1878	26	13	»	»	8	4	»	»	»	»	»	»	4	»	38	17	
Vermeerdering	»	3	5	3	»	4	1	2	2	»	1	»	»	»	»	12	
Vermindering	10	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	5	»	

Le. **B.**

Getal en aard der scholen in Nederlandsch-Indië onder ultimo December 1879.

GEWESTEN.	Openbare scholen.			Gesubsidiëerde bijzondere scholen.			Niet gesubsidieerde bijzondere scholen.			TOTAAL.		
	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.
Bantam	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Batavia	11	»	11	»	»	»	1	8	9	12	8	20
Krawang	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Preanger-Regentschappen	1	»	1	1	»	1	»	»	»	2	»	2
Cheribon	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Tagal	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Pekalongan	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Samarang	9	»	9	»	»	»	2	2	4	11	2	13
Japara	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Rembang	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Soerabaja	9	»	9	»	»	»	»	4	4	9	4	13
Pasoeroean	3	»	3	»	»	»	»	1	1	3	1	4
Probolinggo	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Bezoeki	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Banjoewangi	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Banjoemas	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Bagelen	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Kadoe	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Djokjokarta	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Soerakarta	6	»	6	»	»	»	»	1	1	6	1	7
Madioen	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Kediri	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Madura	3	»	3	»	»	»	»	»	»	3	»	3
Transportere...	74	»	74	1	»	1	3	16	19	78	16	94

GEWESTEN.	Openbare scholen.			Gesubsidiëerde bijzondere scholen.			Niet gesubsidieerde bijzondere scholen.			TOTAAL.		
	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.	Gewoon lager onderwijs.	Meer uitgebreid lager onderwijs.	TOTAAL.
Per transport...	74	»	74	1	»	1	3	16	19	78	16	94
Atjeh en Onderhoorigheden..	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Sumatra's Westkust.....	7	»	7	»	»	»	»	1	1	7	1	8
Benkoelen.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Palembang.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Lampongsche distrikten.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Banka.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Rionw.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Wester-afdeeling van Borneo.	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Z.- en O.-afdeeling van Borneo.	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Celebes en onderhoorigheden.	7	»	7	»	»	»	»	»	»	7	»	7
Menado.....	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Amboina.....	2	»	2	»	»	»	»	»	»	2	»	2
Ternate.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
Timor.....	1	»	1	»	»	»	»	»	»	1	»	1
TOTAAL IN 1878...	102	»	102	1	»	1	3	17	20	106	17	123
» » 1877...	96	»	96	1	»	1	5	22	26	102	22	124
Vermeerdering...	6	»	6	»	»	»	»	»	»	4	5	»
Vermindering....	»	»	»	»	»	»	2	5	6	»	»	1

Lª. C.

Onderwijzend personeel bij de lagere scholen in Nederlandsch-Indië, onder ultimo December 1879.

GEWESTEN.	Bij de openbare scholen.						Bij de bijzondere scholen.						Bij alle lagere scholen.					
	Hoofdonderwijzers.	Hulponderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).	Hoofdonderwijzers.	Hulponderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).	Hoofdonderwijzers.	Hulponderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).
Bantam.....	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Batavia.....	8	19	»	3	20	6	4	11	»	5	22	2	12	30	»	8	42	8
Krawang....	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Preanger-Regentschappen	1	1	»	»	1	»	1	1	»	»	»	»	2	2	»	»	1	»
Cheribon....	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	»	»	»
Tagal.....	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»
Pekalongan..	1	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	»
Samarang...	7	16	»	2	8	2	2	2	»	2	9	1	9	18	»	4	17	3
Japara.....	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»
Rembang...	3	3	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3	»	»	1	»
Soerabaja...	8	13	1	1	10	1	3	6	2	3	9	5	10	20	3	3	18	6
Pasoeroean..	2	2	»	1	3	»	»	»	»	1	»	2	2	2	»	2	5	2
Probolinggo.	1	1	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	1	1	»
Bezoeki.....	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	2	»	»	»	»
Banjoewangi.	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Kediri.....	3	3	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	3	»	»	1	»
Madioen....	2	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	»	»
Soerakarta..	5	8	»	1	3	»	»	»	»	1	1	»	5	8	»	2	4	»
Djokdjokarta.	2	3	»	1	5	»	»	»	»	»	»	»	2	3	»	1	5	»
Kadoe.....	1	1	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	1	2	»
Bagelen.....	2	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	2	1	»	»	1	»
Banjoemas..	3	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	3	1	»	»	»	
Madura.....	3	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	3	1	»	»	1	»
Transportere	63	84	1	11	58	10	10	20	2	12	41	10	73	106	3	22	98	20

GEWESTEN.	Bij de openbare scholen.						Bij de bijzondere scholen.						Bij alle lagere scholen.					
	Hoofdonderwijzers.	Hulpónderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).	Hoofdonderwijzers.	Hulponderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).	Hoofdonderwijzers.	Hulponderwijzers.	Kweekelingen (mannelijke).	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen (vrouwelijke).
Per transport	63	84	1	11	58	10	10	20	2	12	41	10	73	106	3	22	98	20
Atjeh en onderhoorigh.	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Sumatra's Westkust..	6	7	»	1	3	»	»	»	»	1	»	»	6	7	»	2	3	»
Benkoelen...	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Palembang..	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Lamp. distr..	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Banka.....	1	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	1	»
Riouw.....	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Westerafdeeling v. Borneo	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»
Z.- en O.-afd. van Borneo..	1	1	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	1	»
Celebes en onderhoorigheden....	6	5	»	1	2	»	»	»	»	»	»	»	6	5	»	1	2	»
Menado.....	2	2	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	2	2	»	»	1	1
Amboina....	2	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	6	»	»	»	»
Ternate.....	1	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	»	»	»	»
Timor.....	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	»	»	»	»
Totaal in 1879.	89	112	1	13	66	11	10	20	2	13	41	10	99	134	3	25	106	21
» » 1878.	86	126	2	10	38	4	13	19	»	17	38	7	99	145	2	27	76	11
Vermeerdering.	3	»	»	3	28	7	»	1	2	»	3	3	»	»	1	»	30	9
Vermindering.	»	14	1	»	»	»	3	»	»	4	»	»	»	11	»	2	»	»

L^a. D.

Nominatieve staat der inspecteurs, onderwijzers, onderwijzeressen en kweekelingen bij het openbaar lager onderwijs in Nederlandsch-Indië onder ultimo December 1879.

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
		Inspecteurs.	
1	J. Kunst.	Inspecteur in de 2e afdeeling.	13 Nov. 1878
2	J. M. Roskopf.	Met verlof in Nederland.	
3	W. van der Lee.	Inspecteur in de 1e afdeeling.	4 Jan. 1877
4	H. Meijll.	» » » 3e »	2 Feb. »
		Onderwijzers der 1e klasse.	
1	J. Schoonderbeek.	Met verlof in Nederland.	
2	A. de Bruijn.	Hoofdonderw. 2e sch. Batavia.	14 Jan. 1878
3	J. J. de Weijer.	» 1e » Batavia.	14 » »
4	J. C. Tamson.	» 3e » id.	11 Feb. 1876
5	H. Schoemaker.	» 2e » Samarang.	11 » 1877
6	L. C. Polderman.	Met verlof in Nederland.	
7	N. Pol.	Hoofdonderw. 1e sch. Soerakarta.	24 April 1879
8	G. ter Marsch.	» » Buitenzorg.	22 » 1875
9	J. A. Bakhoven.	» 4e » Batavia.	19 Sept. 1877
10	A. F. Hillebrandt.	Met verlof in Nederland.	
11	J. F. W. Winterberg.	Hoofdonderw. sch. Bandjermasin	22 April 1875
12	W. H. Heijtman.	» 1e » Soerabaja.	11 Aug. 1876
13	E. Asbeck Brusse.	Met verlof in Nederland.	
14	R. Burg.	Hoofdonderw. 5e sch. Soerabaja.	22 April 1875
15	J. A. Olt.	Met verlof in Nederland.	
16	J. L. Regenhardt.	Hoofdonderw. sch. Mr.-Cornelis.	29 Jan. 1878
17	H. R. A. Vechtman.	» » Kediri.	29 » »
18	N. Stark.	» 4e » Soerabaja.	20 Aug. 1879
19	D. M. Kruseman.	» 3e » »	29 Jan. 1878
20	G. Koldewijn.	» » Malang.	8 Juni »
21	J. J. Fontein.	Met verlof in Nederland.	
22	G. van der Kaaden.	Hoofdonderw. sch. Tagal.	5 Feb. 1879
23	A. C. Tjebbes.	» 1e » B Samarang.	14 Dec. 1875
24	J. Valk.	Met verlof in Nederland.	
25	W. F. den Broeder.	Hoofdonderw. 1e sch. Padang.	28 Maart 1878

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
26	A. Bommel.	Hoofdonderw. 2e sch. Djokjokarta.	21 Okt. 1879
27	J. C. Rikkers.	» 1e » »	16 Jan. 1877
28	G. Lavell.	» » » Pasoeroean.	18 Mei »
29	J. F. van der Blij.	Met verlof in Nederland.	
30	W. F. G. L. Haanstra.	idem	
31	D. G. Sigmond.	Hoofdonderw. sch. Rembang.	30 Sept. 1875
32	D. C. J. Kool.	» 1e » Makassar.	30 » »
33	A. M. van Schaik.	» 1e » A Samarang.	28 Maart 1878
34	L. Hovenkamp.	» 2e » Soerabaja.	7 Juli 1879
35	J. J. Cleijpool.	Met verlof in Nederland.	
36	G. du Pré.	Idem.	
37	W. Tinge.	Gedetacheerd b/h Inl. onderwijs.	
38	H. P. Julsing.	Hoofdonderw. sch. Neira.	29 Jan. 1878
39	J. de Quant.	» » Bandong.	9 Oct. 1877
40	D. Feikema.	» 5e » Batavia.	9 » »
41	L. H. Kramer.	» » Menado.	9 » »
42	H. B. H. Horsker.	» » Amboina.	17 Mei 1879
43	J. J. Looijé.	» » Magelang.	23 Nov. 1877
44	K. J. Razelius.	Met verlof in Nederland.	
45	W. A. G. Bakker.	Idem.	
46	R. Metelerkamp.	Hoofdonderw. 2e sch. Padang.	11 April 1878
47	H. F. Aukes.	» » Probolinggo	8 Junij »
48	M. ten Cate.	» » Salatiga.	10 Aug. »
49	L. Franken.	» » Cheribon	10 Sept. »
50	C. Wegenaar.	» » Pekalongan.	28 Nov. »
51	L. P. C. Roskott.	Gedetacheerd b/h Inl. onderwijs.	
52	H. J. Zuiderhoek.	Hoofdonderw. sch. Sumenap.	12 Dec. »
53	J. van den Bos.	» » Ambarawa.	1 Maart 1879
54	W. Briel.	» 2e » Soerakarta.	24 April »
55	F. J. Bosch.	» » Modjokerto.	7 Juni »
56	J. A. Vermeulen.	» 3e » Samarang.	20 Aug. »
57	A. den Hamer.	» 2e » Makasser.	20 » »
58	A. J. Bieshaar.	» » Ternate.	20 » »
59	Th. J. C. Klaar.	» 6e » Batavia.	15 Oct. »
60	H. W. Beck.	» » Blitar.	6 Nov. »
61	J. G. Theunissen.	» 3e » Soerakarta.	19 Dec. »
62	D. A. P. Kok.	» » Poerworedjo.	19 » »

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.

Onderwijzers der 2e klasse.

1	L. E. Boijer.	Hoofdonderw. sch. Toeban.	28 April 1872
2	N. Laseur.	1e hulponderw. 2e » Soerabaja.	17 Juli 1873
3	F. L. H. Goossens.	1e » 5e » Batavia.	2 Oct. 1876
4	H. Spönhoff.	1e » » Pekalongan.	30 Sept. 1878
5	H. L. Berckenhoff.	Hoofdonderw. sch. Boelecomba.	3 Maart 1877
6	J. H. Roduner.	» » Sidhoardjo.	14 Jan. 1876
7	J. Dekker.	1e hulponderw. 3e » Batavia.	15 Okt. 1879
8	C. A. Valk.	Met verlof in Nederland.	
9	H. Goedhart.	Hoofdonderw sch. Telok-Betong.	10 Oct. 1874
10	J. Ros.	» » Poerwakarta.	10 Sept. 1878
11	J. van der Lof.	» » Sitoebondo.	12 Mei 1879
12	D. W. Lantermans.	» » Poerbolingo.	21 Oct. 1878
13	J. van Heek.	Met verlof in Nederland	
14	J. Westerbeek.	1e hulponderw. sch. Magelang.	23 Nov. 1877
15	J. Kastelijn.	1e » 1e » Soerakarta.	20 Aug. 1879
16	J. G. van der Heijden.	1e » 1e » Soerabaja.	29 Junij 1878
17	G. Hemmes.	Hoofdonderw. » Grissee.	13 Aug. 1879
18	H. P. G. Obdeijn.	1e hulponderw. » Menado.	21 Junij 1878
19	G. A. Sedée	Met verlof in Nederland.	
20	P. Schippers.	Hoofdonderw. sch. Toeloengagoeng	4 Feb. 1879
21	W. F. Commerell.	» » Bima.	13 Aug. »
22	W. Teunissen.	» » Kendal.	9 Oct. 1877
23	J. F. den Hollander.	1e hulponderw. 2e sch. Batavia.	3 » 1878
24	E. G. A. Taenser.	Hoofdonderw. » Tondano.	11 Jan. 1877
25	J. W. Spekschot.	1e hulponderw. 1e » Batavia.	29 Nov. 1879
26	J. Verschuil.	1e » » Bandong.	1 April »
27	J. Knaap.	Hoofdonderw. » Banjoewangi	13 Aug. »
28	J. Oostenbroek.	» » Benkoelen.	20 Sept. 1875
29	B. IJspeert.	Met verlof in Nederland.	
30	L. J. Idsinga.	Hoofdonderw. sch. Pattie.	8 Maart 1879
31	L. van Leeuwen.	1e hulponderw. » Amboina.	22 April 1875
32	G. Plantema.	Hoofdonderw. » Priaman.	18 Jan. 1878
33	P. Veen.	» » Tjilatjap.	23 Nov. 1877
34	L. H. Verhoog.	Met verlof in Nederland.	
35	A. M. Overeijnder.	Hoofdonderw. sch. Madioen.	26 Aug. 1879
36	G. J. van Essel.	1e hulponderw. » Ambarawa.	29 Juli 1875

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
37	W. Meijer.	Hoofdonderw. sch. Ngawi.	13 Aug. 1879
38	J. Uhl.	1e hulponderw. » Kedirie.	25 » 1875
39	W. J. R. Zieck.	1e » » Rembang.	30 Sept. »
40	C. G. Wemmerslager.	Hoofdonderw. » Japara.	8 Maart 1879
41	C. van Duuren.	Met verlof in Nederland.	
42	A. van Moerkerken.	1e hulponderw. sch. Neira.	11 Jan. 1879
43	W. J. Stok.	Hoofdonderw. » Palembang.	22 Juli 1876
44	H. W. Praasterink.	1e hulponderw. 1e » Samarang.	23 Oct. 1875
45	H. S. Blekkink.	Hoofdonderw. » Wonosobo.	21 Jan. 1878
46	B. Japikse.	» » Koedoes.	12 Dec. »
47	J. W. te Kolsté.	» » Bezoekie.	1 April »
48	J. C. van Duijn.	Met verlof in Nederland.	
49	C. van der Wende.	1e hulponderw. sch. Cheribon.	29 April 1879
50	C. Prins.	Hoofdonderw. » Pontianak.	23 Feb. 1872
51	J. Kluiver.	Gedetacheerd b/h Inl. onderwijs.	
52	H. van Bergen.	1e hulponderw. 2e sch. Padang.	19 Juli 1879
53	P. M. Heijmans.	Met verlof in Nederland.	
54	L. J. Westrik.	Hoofdonderw. sch. Bonthain.	24 Dec. 1879
55	R. Oosterlo.	1e hulponderw. 3e » Soerabaja.	13 Aug. »
56	H. J. H. Bockmeulen.	1e » » Bandjermasin	23 » 1876
57	H. Grondijs.	Hoofdonderw. » Koepang.	3 Dec. 1878
58	J. W. H. Muller.	Met verlof in Nederland.	
59	J. A. J. Vorderman.	1e hulponderw. 3e sch. Soerabaja.	29 April 1879
60	W. H. A. van Meerkerk.	1e » 3e » Soerakarta.	8 Dec. 1876
61	K. M. Hage.	Hoofdonderw. » Serang.	29 April 1879
62	S. J. H. van Merkom.	» » Riouw.	5 Jan. 1877
63	J. van der Woude.	Met verlof in Nederland.	
64	D. H. van Kalkeren.	Hoofdonderw. sch. Bangkalan.	22 Maart 1879
65	P. Lakeman.	Met verlof in Nederland.	
66	G. Brinks.	1e hulponderw. sch. Mr. Cornelis.	6 Feb. 1879
67	J. H. Damman.	1e » » Malang.	15 Oct. »
68	J. B. Kampschuur.	Hoofdond. sch. Padang-Pandjang	9 » 1877
69	H. H. Slangen.	1e hulponderw. 2e sch. Makasser.	9 » »
70	E. A. Reisig.	1e » » Salatiga.	31 Aug. 1878
71	H. Volten.	Hoofdonderw. » Muntok.	3 Oct. »
72	G. Reeman.	1e hulpond. 1e » Makasser.	9 » 1877
73	A. J. Verbeek.	1e » » Sumenap.	23 Nov. »
74	H. F. Weehuizen.	Hoofdonderw. » Klatten.	23 » »

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
75	A. Schouten.	1e hulpond. 1e sch. Djokjokarta.	8 Juni 1878
76	P. van Vlodrop.	Hoofdonderw. » Kotta-Radja.	29 Nov. 1879
77	D. Vooren.	1e hulponderw. 1e » Padang.	18 Jan. 1878
78	E. A. Haijtink v. d. Heijde.	1e » 4e » Soerabaja.	24 » »
79	A. Nuijsink.	Hoofdonderw. » Bojolalie.	20 Aug. 1879
80	P. A. Burger.	» » Fort de Kock.	4 Mei 1878
81	H. P. F. Witkamp.	1e hulponderw. » Poerworedjo.	4 » »
82	M. P. Bogaard.	Hoofdonderw. » Siboga.	30 Sept. »
83	A. Baars Wzn.	1e hulponderw. » Buitenzorg.	6 Feb. 1879
84	D. Harting Pzn.	1e » 2e » Samarang.	21 Oct. 1878
85	P. van Elsen.	1e » 2e » Soerakarta.	28 Nov. »
86	G. Olierhoek.	1e » 3e » Samarang.	31 Maart 1879
87	W. F. Fels.	Hoofdonderw. » Indramaijoe.	29 April »
88	J. Veltens.	1e hulpond. 1e » B Samarang.	17 Mei »
89	C. Stolp.	1e » 4e » Batavia.	29 April »
90	H. Sonius.	Hoofdonderw. » Bodjonegoro.	26 Aug. »
91	F. J. Hanjoel.	1e hulponderw. » Ternate.	26 » »
92	A. Boender.	1e » » Modjokerto.	26 » »
93	W. E. Endert.	Hoofdonderw. » Maros.	15 Oct. »
94	G. Adams.	1e hulponderw. » Blitar.	6 Nov. »
95	H. Zeger de Beijll.	1e » 6e » Batavia.	15 » »
96	J. J. Cuijle.	1e » » Pasoerocan.	19 Dec. »
97	V. H. van Leeuwen.	Hoofdonderw. » Pamakasan.	19 » »
98	S. A. van der Kolff.	1e hulponderw. » Tegal.	24 » »
99	A. J. J. H. van Riemsdijk.	1e » » Probolingo.	24 » »
100	W. P. Hillen.	1e » 2e » Djokjokarta.	24 » »
101	J. J. A. van Gogh.	Hoofdonderw. » Banjoemas.	24 » »

Onderwijzers der 3e klasse,

met acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.

1	S. van Rijnbach.	Hulponderw. sch. Tjilatjap.	25 Nov. 1879
2	J. Postma.	2e » 1e » Djokdjokarta.	31 Maart »
3	J. M. Nieuwboer.	Met verlof in Nederland.	
4	H. O. van der Meij.	2e hulponderw. sch. Pasoerocan.	14 Dec. 1877
5	W. van der Veen.	2e » » Probolingo.	14 » »
6	A. Knoppert.	» » Serang.	14 » »
7	H. J. de Hes.	3e » 2e » Samarang.	31 Juli 1879

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
8	C. W. Mulder.	3e hulponderw. 2e sch. Soerabaja.	2 Aug. 1878
9	W. H. Pieters.	2e » 2e » Samarang.	8 April »
10	A. van Nieuwenhuizen.	Gedetacheerd b/h Inl. onderwijs.	
11	W. Nieuwenhuis.	2e hulponderw. sch. Mr. Cornelis.	20 Nov. 1879
12	J. F. Visser.	2e » » Amboina.	4 Mei 1878
13	G. J. Kerlen.	2e » 3e » Soerakarta.	18 » »
14	J. de Jongh.	Met verlof in Nederland.	
15	W. Kooiman.	Hulponderw. sch. Grissee.	18 Mei 1878
16	H. C. de Vletter.	3e » 2e » Soerakarta.	22 Dec »
17	J. Borgesius.	» » Fort de Kock.	19 Juli »
18	J. J. Werst.	3e » 1e » Soerabaja.	4 Nov. »
19	F. H. Leroij.	» » Sidhoardjo.	6 Sept. 1879
20	M. Scheele.	3e » 2e » Makasser.	27 Oct. 1877
21	A. C. J. Fournier.	2e » » Tegal.	2 Dec. 1878
22	J. Luitjes.	Met verlof in Nederland.	
23	F. Kromhout.	2e hulponderw. sch. Kediri.	4 April 1879
24	H. van Berne.	Tijd. » 3e » Soerabaja.	28 Maart »
25	H. D. J. Rijnenberg.	» » Bonthain.	14 » »
26	G. Tacoma.	2e » » Ambarawa.	15 Juni 1877
27	H. A. de Nooij.	3e » 3e » Soerakarta.	11 Maart 1879
28	J. L. van der Made.	2e » 1e » B Samarang.	11 » »
29	H. Th. J. Uijtterbroeck.	2e » 2e » Padang.	7 April »
30	M. H. Burger.	» » Tondano.	4 Juni »
31	J. van Leeuwen.	3e » 2e » Padang.	13 » »
32	W. Schuit.	3e » 1e » B Samarang.	4 Juli »
33	N. Rijnbende.	» » Modjokerto.	15 Oct. »
34	D. A. Detmar.	2e » » Rembang.	31 » »
35	H. van Bockel.	» » Riouw.	15 » »
36	H. Schaap.	2e » » Menado.	.. Nov. »

Onderwijzers der 3e klasse,

niet bezittende eene acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.

1	L. A. de la Croix.	2e hulponderw. 3e sch. Samarang.	22 Dec. 1878
2	A. F. Gossiaux.	» sch. Pad.-Padjang.	13 Aug. 1877
3	F. C. Willemsz.	Met verlof in Nederland.	
4	G. van Mill.	Hulponderw. sch. Poerwakarta.	3 Juli 1879
5	L. Jollij.	2e » » Ngawie.	13 Sept. 1877
6	A. M. le Cluse.	5e » 4e » Batavia.	23 Juni 1879

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
7	Th. A. den Daas.	Met verlof in Nederland.	
8	H. Vanger.	Hulponderw. sch. Benkoelen.	28 Maart 1879
9	J. A. Boijer.	Met verlof in Nederland.	
10	H. W. Doeve.	2e hulponderw. sch. Salatiga.	24 April 1875
11	L. Vree.	Met verlof in Nederland.	
12	D. A. de Hoog.	Hulponderw. sch. Boijolalie.	6 Jan. 1876
13	L. R. Reijckers.	» » Banjoewangi.	22 Dec. 1878
14	A. Niels.	2e » » Menado.	24 April 1875
15	J. Strijkers.	» » Klatten.	4 » 1879
16	H. E. Böck.	» » Bezoeki.	20 Feb. »
17	F. Venema.	3e » » Amboina.	13 Sept. 1877
18	M. P. L. G. Hansen.	Met verlof in Nederland.	
19	A. C. Kienitsz.	2e hulponderw. 3e sch. Batavia.	8 April 1878
20	L. de Pagter.	2e » » Cheribon.	13 Sept. 1876
21	W. Rijst.	» » Boelekomba.	4 April 1879
22	H. Kuchlin.	Tijd. 3e hulpond. 3e » Samarang.	26 Jan. 1878
23	A. Roose.	2e » 5e » Batavia.	13 Sept. 1877
24	W. F. H. Bouhuijs.	Met verlof in Nederland.	
25	G. R. le Bruijn.	4e hulponderw. 2e sch. Batavia.	2 Aug. 1878
26	D. Schoondermark.	Met verlof in Nederland.	
27	W. Hiemstra.	2e hulpondw. sch. Buitenzorg.	20 Dec. 1879
28	C. F. G. Gaillard.	3e » 1e » Batavia.	2 » 1878
29	P. Ch. W. Bopp.	Met verlof in Nederland.	
30	R. A. H. Thierbach.	idem.	
31	H. W. de Beijl.	2e hulponderw. 1e sch. A Samarang.	6 Aug. 1879
32	E. Vogelzang.	» » Koedoes.	15 Oct. 1879
33	A. J. Pontier.	Met verlof in Nederland.	
34	A. van der Kolff.	Hulponderw. sch. Riouw.	15 Oct. 1879
35	P. Koornstra.	4e » 4e » Batavia.	2 Aug. 1878
36	H. H. Moreu.	4e » 2e » id.	21 Sept. 1877
37	P. A. Biegman.	» » Palembang.	2 Aug. 1878
38	R. Leijds.	Met verlof in Nederland.	
39	J. J. D. van Batenburg.	Hulponderw. sch. Ternate.	5 Dec. 1879
40	J. P. Millot.	» » Sitoebondo.	20 Feb. »
41	A. Bijvoet.	» » Kotta-Radja	3 Nov. »
42	J. H. F. Fitter.	Tijd. » » Koepang.	21 Feb. »
43	J. Jaspers.	» » 1e » Padang.	22 » »
44	H. Stoel.	» » 2e » Samarang	24 Maart »
45	J. B. Meerkerk.	» » » Toeban.	3 Oct. »

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
	Onderwijzeressen der 1e klasse.		
1	C. H. Verwohlt.	Hoofdond. 1e meisjessch. Batavia.	20 Feb. 1879
2	C. E. van Schooten.	» » Soerabaja.	11 Aug. 1877
3	A. J. Moreau.	Met verlof in Nederland.	
4	A. M. Gerth van Wijk.	Hoofdond. meisjessch. Makasser.	15 Jan. 1879
5	A. M. Mikkers.	» » Samarang.	1 Maart »
6	M. L. Schäfer.	» » Padang.	2 April »
7	M. L. Steinbuch.	» » Soerakarta.	25 Juli »
8	B. A. H. van Charldorp.	» 2e » Batavia.	8 Aug. »
9	J. E. van Schaik.	» » Djocjakarta.	8 » »
	Onderwijzeressen der 2e klasse.		
1	A. F. Gijselman.	Hoofdond. meisjessch. Magelang.	30 Juli 1878
2	R. A. Krull.	» » Probolinggo.	30 » »
3	H. Sevensma.	1e hulponderw. » Soerabaja.	15 Jan. 1879
4	M. M. E. C. Tydeman.	» » » Makasser.	15 » »
5	E. C. Gossler.	» » » Djokjokarta.	10 Sept. »
6	W.A.P. de Bruijn Ouboter.	» » » Samarang.	2 April »
7	L. E. Meijer Cluwen.	» » 2e » Batavia.	22 Maart »
8	M. Gretser.	» » » Padang.	22 Juli »
9	S. E. Géraud.	Hoofdonderw. » Salatiga.	22 » »
10	N. G. S. Lambregets.	1e hulponderw. » Soerakarta.	10 Sept. »
11	J. J. Vriens.	» » 1e » Batavia.	26 Aug. »
12	M. Nauta.	Hoofdonderw. » Mr. Cornelis.	26 » »
13	O. H. G. van Steeden.	» » Pasoerocan.	4 Nov. »
	Onderwijzeressen der 3e klasse met acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres.		
1	B. W. C. Gerlings.	Tijd. Hulpond. school Menado.	31 Maart 1879
2	C. C. van Geuns.	» » » Salatiga.	12 April »
3	A. C. A. Nieuwenhuijs.	» » » Mr. Cornelis.	30 Mei »
4	D. P. Fol.	» » » Toeloengagoeng.	23 Juni »
5	A. E. Stolp, geb. Hoekstra.	» » 1e » Batavia.	22 Juli »
6	E. A. van der Meijden.	2e » meisjessch. Soerabaja.	19 » 1878
7	M. F. der Kinderen.	» 1e » Batavia.	8 April »
8	M. S. C. Bruno.	» 1e »	12 Dec. 1879
9	A. H. Jansen.	3e » » Soerabaja.	13 » »

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.

Onderwijzeressen der 3e klasse

niet bezittende eene acte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres.

1	M. J. Hellendoorn.	Hulponderw. 2e sch. Batavia.	18 Aug. 1877
2	L. Heijneman.	» » Magelang.	6 » 1879
3	W. A. de Jong.	» » Mr.Cornelis.	12 Sept. 1877
4	A. P. Frolich.	» meisjessch. Id.	23 Mei 1879
5	E. d'Ablaing.	Met verlof in Nederland.	
6	C. L. Homburg.	2e hulpond. meisjessch. Samarang.	25 Maart 1878
7	A. Immink.	» sch. Malang.	20 Aug. 1879
8	J. J. C. van der Willigen.	» » Batavia.	29 » »
9	A. M. Hoogenstraaten.	» meisjessch. Magelang.	30 Juli 1878
10	S. E. Wijnveldt.	» 5e sch. Soerabaja.	19 Dec. 1879
11	E. M. Sexauer.	» 1e » Id.	23 Sept. »
12	J. J. C. Nagel.	Tijd. » 2e » Samarang.	19 Mei »
13	A. F. S. Weijhenke.	» » 2e meisjessch. Batavia.	19 Juli 1878
14	M. H. Blankenburg.	» » » Padang.	22 Feb. 1879
15	M. A. A. Nagel.	» 3e sch. Soerabaja.	9 Mei »
16	A. Fol.	» meisjessch. Makasser.	16 Oct. »
17	W. te Niet.	» sch. Buitenzorg.	20 Nov. »
18	H. A. Oudkerk Pool.	» 1e » Djocjakarta.	20 » »
19	C. G. van Thielen	» meisjessch. Id.	20 » »
20	M. C. van Epen.	» sch. Sampang.	16 Oct. »
21	H. G. Smits.	Tijd » meisjessch. Salatiga.	12 April »
22	M. A. Muijderman.	» 1e sch. Soerabaja.	20 Nov. »
23	B. M. Hoogeboom.	Tijd. » 4e » Id.	20 Aug. »
24	J. M. C. Kotting.	» » 3e » Batavia.	14 Maart »
25	H. M. H. Schadee.	» » » Bodjenegoro	22 Dec. 1878
26	A. S. E. Bimmerman.	» » » Ambarawa.	4 Sept. 1879
27	M. C. A. van Steeden.	» » 2e » Soerabaja.	29 Jan. »
28	E.C.J.C. Graadt v. Roggen.	» » 1e » Soerakarta.	28 Feb. »
29	M. E. F. Hageman.	» » 1e » Batavia.	23 Mei »
30	H. C. Sandt van Nooten.	» » » Bandjermasin	3 Maart »
31	A. M. van Haften.	» » » Pasoeroean.	12 » »
32	C. C. van Emmerik.	» » 2e » Soerabaja.	7 April »
33	L. H. Beunis.	» » 1e » Padang.	25 Juli »
34	J. E. Hoffman.	» » 1e » A Samarang.	4 Sept. »
35	M A. L. Sibenius Trip.	» » 3e » Batavia.	23 Juni »
36	J. H. C. Kuijpers.	» 5e » Soerabaja.	19 Juli »

DOORLOOPEND NUMMER.	NAMEN.	BETREKKING.	DATUM VAN BENOEMING.
37	E. M. Ranneft.	Hulponderw. sch. Bandong.	25 Juli 1879
38	C. M. A. van den Berg.	» meisjessch. Pasocrocan.	2 Dec. »
39	J. J. M. Montagne.	» 2e » Batavia.	8 Aug. »
40	A. M. Suur.	Tijd. » sch. Poerworedjo.	16 » »
41	C. J. H. Castens.	» » 6e » Batavia.	29 » »
42	M.C. v. Ameijden v. Duijm.	» » meisjessch. Soerakarta.	29 » »
43	A. W. H. S. Muller, geb Kobold.	» » 1e sch. A Samarang.	25 Sept. »
44	H. E. H. A. de Lannoij.	» » 6e » Batavia.	30 » »
45	E. A. Sacré.	» » » Muntok.	15 Oct. »
46	A. M. H. Kalshoven.	» » » Buitenzorg.	20 Nov. »
47	E. L. Mulock Houwer.	» » Pekalongan.	25 » »
48	E. van Loon.	Tijd. » 1e » Batavia.	20 Dec. »
49	F. Verver.	» » Probolinggo.	22 » »
50	A. J. Rosskopf.	» 2e » Djokjokarta.	24 » »
51	H. Ch. Rosskopf.	» 2e » Id.	24 » »

Kweekelingen.

1	Mej. F. H. Heijneman.	2e school Batavia.	.....
2	» F. B. J. Kessler.	4e » »	22 Feb. 1877
3	Th. T. Tawaris.	» Grissee.	25 Nov. »
4	Mej. E. Joostenz. (onbez.)	1e meisjessch. Batavia.	20 Jan. 1879
5	» F. G. Trappen.	» Samarang.	24 Dec. »
6	» H. Brocx. (onbez.)	1e » Batavia.	11 Juli »
7	» J. F. Gröhe. (id.)	3e school Batavia.	28 Sept. 1878
8	» J. J. Vermandel.(id.)	5e » Soerabaja.	10 Feb. »
9	» A. M. Verhoeff. (id.)	2e meisjessch Batavia.	11 Juli 1879
10	» J. A. Hoon. (id.)	1e school B Samarang.	31 Oct. »
11	» J. M. Thesingh.	Openb. lagere sch. Poerbolingo.	8 Mei »
12	» H. G. Nooij.	» » » Tondano.	.....

I.A. E.

Mutatiën onder het onderwijzend personeel van de openbare lagere scholen in Nederlandsch-Indië, gedurende het jaar 1879.

Onderwijzers en Onderwijzeressen.

OVERLEDEN.

T. J. van der Linden, laatst hoofdonderwijzer 3e school Samarang.
C. H. L. Croes, » 1e hulponderwijzer » Cheribon.

ONTSLAGEN.

Eervol uit 's lands dienst.

H. C. A. Cornelius, hoofdonderwijzer 2e school Soerabaja.
D. S. de Jong, » 4e » »
Th. Gatsonides, onderwijzer 2e klasse op wachtgeld.
H. C. Dengerink, hulponderwijzer » Sitoebondo.
J. van Buuren, » » Kotta-Radja.
J. C. Daverveldt, hoofdonderwijzeres 1e meisjesschool Batavia.
A. M. E. Keijzer, » » Samarang.
E. H. Zaalberg, » 2e » Batavia.
J. H. M. Thissen, onderwijzeres 2e klasse op wachtgeld.
Ch. C. Rochussen, hoofdonderwijzeres meisjesschool Mr. Cornelis.
H. A. Oudkerk Pool, hulponderwijzeres school Djocjokarta.

Uit 's lands dienst.

D. J. J. van Ardenne, 3e hulponderwijzer school Bandjermasin.

Eervol uit de betrekking.

H. Timmer, 1e hulponderwijzer 2e school Padang.

EERVOL ONTHEVEN.

van de tijdelijke tewerkstelling als:

hulponderwijzer school Kotta-Radja, H. P. Enklaar.
» onderwijzeres 1e » Batavia, J. C. M. van der Weide.
» » » Blitar, A. M. C. Kraaijenbrink.
» » » » A Samarang, A. Vletter.
» » meisjes » Padang, J. M. Stolp.

OVERGEGAAN IN ANDERE BETREKKINGEN.

M. Valk Lzn.,	onderwijzer 1e klasse geplaatst bij het middelbaar onderwijs.
B. Stoutjesdijk,	onderwijzer 2e klasse geplaatst bij het inlandsch onderwijs.
A. D. Holterman,	idem bij het middelbaar onderwijs.
J. W. Segaar,	idem 3e klasse idem.
J. Ennen,	idem inlandsch onderwijs.
J. Julius,	idem middelbaar onderwijs.
J. H. Toorop,	idem inlandsch onderwijs.
J. W. A. van Haastert,	idem.
J. H. A. Hummelgens,	idem.
A. C. Cramer,	idem.
E. Kwirie,	idem.

MET VERLOF NAAR EUROPA VERTROKKEN.

A. F. Hillebrand,	hoofdonderwijzer		school	Poerworedjo.
J. A. Olt,	»		»	Ambarawa.
J. J. Fonteijn,	»	1e	»	Soerakarta.
J. J. Cleijpool,	»	2e	»	Makasser.
J. van Heek,	»		»	Banjoemaas.
B. IJspeert,	1e hulponderwijzer		»	Probolinggo.
L. H. Verhoog,	» »	3e	»	Samarang.
C. van Duuren,	hoofdonderwijzer		»	Sitoebondo.
J. W. H. Muller,	1e hulponderwijzer		»	Tegal.
J. van der Woude,	» »		»	Cheribon.
P. Lakeman,	» »		»	Malang.
J. de Jongh,	2e »	1e	»	Padang.
Th. A. den Daas,	»		»	Tondano.
J. A. Boijer,	» »		»	Magelang.
D. Schoondermark,	» »	1e	»	Batavia.
R. A. H. Thierbach,	3e »	»	»	A Samarang.
A. J. Pontier,	» »	2e	»	Djocjokarta.
A. J. Moreau,	hoofdonderwijzeres meisj.		»	Padang.
E. d'Ablaing,	hulponderwijzeres	5e	»	Soerabaja.

AANGESTELD NA TERUGKEER VAN VERLOF.

G. van der Kaaden,	hoofdonderwijzer		school	Tegal.
F. J. C. Klaar,	»	6e	»	Batavia.
J. Dekker,	1e hulponderwijzer	3e	»	»
J. van der Lof,	hoofdonderwijzer		»	Sitoebondo.
J. Kastelijn.	1e hulponderwijzer	1e	»	Soerakarta.
J. W. Spekschot,	» »	»	»	Batavia.

A. M. Overeijnder,	hoofdonderwijzer		school	Madioen.
C. G. Wemmerslager,	»		»	Japara.
H. van Bergen,	1e hulponderwijzer	2e	»	Padang.
J. A. J. Vorderman,	» »	3e	»	Soerabaja.
W. Rijst,	»		»	Boelekomba.

IN DIENST GETREDEN.

Onderwijzers:

T. Kromhout.
H. A. de Nooij.
J. L. van der Made.
H. Th. J. Uijtenbroek.
M. H. Burger.
J. van Leeuwen.
H. van Bockel.
H. Schaap.
J. H. F. Fitter.
J. Jaspers.
H. Stoel.
J. B. Meerkerk.

Onderwijzeressen:

S. E. Géraud.
N. G. S. Lambregets.
J. J. Vriens.
M. Nauta.
B. W. C. Gerlings.
C. C. van Geuns.
A. C. A. Nieuwenhuijs.
D. P. Fol.
A. E. Stolp, geb. Hoekstra.
M. S. C. Bruno.
A. H. Jansen.
M. C. A. van Steeden.
E. C. J. C. Graadt van Roggen.
J. M. C. Kotting.
M. E. F. Hageman.
H. C. Sandt van Nooten.
A. M. van Haften.
C. C van Emmerik.
L. H. Beunis.
J. E. Hoffmann.
M. A. L. Sibenius Trip.
J. H. C. Kuijpers.
E. M. Ranneft.
C. M. A. van den Berg.
J. J. M. Montagne.
A. M. Suur.
C. J. H. Castens.
M. C. van Ameijden van Duijm.
A. W. M. S. Muller, geb. Kobold.
H. E. A. H. de Lannoy.
E. H. Sacré.
A. M. H. Kalshoven.
E. L. Mulock Houwer.
E. van Loon.
F. Verver.
A. J. Rosskopf.
H. Ch. Rosskopf.

L[a]. F.

Staat van den ouderdom der kinderen van Europeanen en de openbare lagere scholen in

GEWESTEN.	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar	
	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.
Bantam	2	2	5	3	6	2	5	»
Batavia	47	52	88	80	122	91	102	94
Preanger-Regentschappen	»	2	5	2	6	5	4	6
Krawang	»	»	2	»	1	4	2	1
Cheribon	5	3	5	5	4	11	8	8
Tegal	5	1	7	3	5	5	8	6
Pekalongan	4	3	5	3	6	4	6	3
Samarang	32	23	59	45	76	52	62	43
Japara	5	6	6	3	4	4	6	2
Rembang	5	1	9	7	5	9	10	7
Soerabaja	35	25	58	50	67	54	54	50
Pasoeroean	4	4	9	9	17	12	16	16
Probolinggo	4	4	8	7	11	9	12	6
Bezoeki	5	3	6	»	7	»	5	3
Banjoewangi	1	»	4	2	5	2	2	2
Kediri	5	5	13	4	13	7	11	6
Madioen	5	2	3	4	6	4	6	1
Soerakarta	14	7	21	26	20	19	21	25
Djokjokarta	10	1	13	12	16	14	16	14
Kadoe	3	6	4	5	6	7	10	5
Bagelen	6	4	4	7	12	9	5	3
Banjoemas	3	4	5	8	10	5	6	5
Madura	5	5	8	9	7	6	9	5
Transportere...	205	163	347	296	434	335	386	309

met dezen gelijkgestelden, die onder ultimo December 1879 Nederlandsch-Indië bezochten.

10 jaar		11 jaar		12 jaar		13 jaar		14 jaar		15 jaar		16 jaar		TOTAAL		TOTAAL GENERAAL.
jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	
1	1	4	1	3	1	2	3	1	1	1	»	1	»	31	16	47
101	85	90	85	73	55	64	65	53	42	40	20	16	16	796	685	1479
5	6	6	5	3	6	1	10	2	»	3	»	2	»	37	42	79
2	»	3	3	»	5	»	»	2	1	1	»	1	»	14	14	28
6	4	5	2	4	4	11	3	3	»	3	»	»	»	56	40	96
7	4	3	3	7	2	2	6	3	2	3	»	»	»	32	32	84
3	5	5	1	4	3	7	1	2	»	2	»	»	»	46	23	69
61	49	81	44	72	46	63	33	53	22	28	11	12	3	602	371	973
9	7	3	1	9	5	2	4	3	1	3	1	1	»	31	34	85
6	7	6	4	5	12	5	7	4	6	5	1	5	»	65	61	126
56	46	54	43	60	46	45	34	30	24	28	6	10	4	497	382	879
21	7	13	1	20	7	13	11	5	5	9	3	3	1	130	76	206
11	7	3	7	10	5	6	8	6	1	4	2	»	1	75	57	132
3	3	4	»	3	2	3	»	3	1	3	»	»	»	44	12	56
2	4	2	»	1	2	2	3	»	2	»	»	3	»	22	17	39
12	10	8	6	12	5	8	6	5	1	4	1	»	»	91	51	142
8	»	2	3	6	2	3	1	6	1	1	»	2	»	48	20	68
17	22	29	29	27	21	27	17	20	6	16	7	11	4	225	181	404
18	4	25	13	22	16	16	9	8	10	10	4	1	2	153	99	252
6	4	5	3	5	8	2	3	4	6	»	2	1	2	46	51	97
6	4	5	6	6	5	3	3	1	»	2	»	2	»	52	41	93
1	6	4	3	4	8	3	3	7	3	2	»	1	»	46	45	91
6	10	4	3	5	10	7	4	2	4	1	»	»	1	54	59	113
372	295	362	268	361	276	295	234	229	139	169	58	72	34	3231	2407	5638

GEWESTEN.	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar	
	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.
Per transport...	205	163	347	296	454	355	386	309
Atjeh en onderhoorigheden...	1	2	2	7	2	2	3	5
Sumatra's Westkust	16	17	23	14	30	17	26	24
Benkoelen	3	1	2	1	1	2	3	1
Palembang	3	»	3	3	3	3	1	1
Lampongsche districten	»	»	2	2	1	1	2	3
Banka	3	7	4	2	2	2	2	»
Rionw	1	»	5	2	1	2	1	2
Wester-afdeeling van Borneo	1	»	2	3	1	2	3	1
Z.- en O.-afdeeling van Borneo	4	3	7	9	3	5	9	7
Celebes en onderhoorigheden	14	7	20	17	22	11	25	19
Menado	4	6	4	7	7	6	11	12
Ternate	2	1	3	2	6	2	2	2
Amboina	9	7	11	12	22	16	17	11
Timor	2	1	3	1	4	1	»	2
TOTAAL IN 1879...	266	215	438	378	559	405	489	399
» 1878...	285	244	425	314	491	388	455	416
Vermeerdering...	»	»	13	64	48	17	34	»
Vermindering...	19	19	»	»	»	»	»	17

10 jaar		11 jaar		12 jaar		13 jaar		14 jaar		15 jaar		16 jaar		TOTAAL		TOTAAL GENERAAL.
jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	
372	295	362	268	361	276	295	254	229	139	169	58	73	34	3251	2407	5658
5	1	1	2	2	1	5	»	1	1	»	»	»	»	22	21	43
17	26	18	22	28	21	14	21	17	9	20	14	5	2	214	187	401
2	2	1	»	1	2	4	1	»	»	2	»	»	»	19	10	29
1	6	1	»	1	4	2	»	»	1	»	»	1	»	16	18	34
»	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	6	13
1	2	»	1	1	1	»	1	»	2	1	»	1	»	15	18	33
1	4	3	1	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	12	16	28
1	2	2	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	10	11	21
6	4	8	3	7	4	3	3	5	1	3	»	»	»	55	37	92
17	16	18	20	25	22	17	15	19	10	22	9	5	4	202	150	352
9	9	12	10	14	11	6	8	6	1	4	1	1	1	78	72	150
2	3	1	3	2	3	3	»	»	»	4	»	»	»	25	16	41
13	14	14	6	16	10	19	3	13	3	5	»	3	»	142	82	224
3	1	1	2	1	1	1	2	3	1	3	»	1	»	22	12	34
450	385	443	339	460	358	369	292	293	169	233	82	89	41	4070	3065	7135
463	356	407	323	427	315	340	231	326	149	214	57	61	13	3876	2806	6682
»	29	36	16	33	43	29	61	»	20	19	25	28	28	194	257	451
13	»	»	»	»	»	»	»	33	»	»	»	»	»	»	»	

La. G.

Staat van den ouderdom der kinderen van Europeanen en de bijzondere lagere scholen in

GEWESTEN.	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar		10 jaar	
	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.
Batavia	11	24	24	43	24	41	27	53	36	41
Preanger-Regentschappen	»	»	»	»	2	»	3	2	1	»
Samarang	2	4	6	15	12	26	10	24	7	34
Japara	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Soerabaja	16	15	20	22	37	42	33	37	22	34
Pasoeroean	5	6	3	3	1	6	»	3	1	2
Soerakarta	»	1	»	3	»	2	»	4	»	6
Sumatra's Westkust	1	2	»	1	1	»	2	2	»	»
TOTAAL IN 1879	35	52	53	85	77	117	73	125	67	117
» » 1878	52	65	68	101	68	110	76	103	98	112
Vermeerdering	»	»	»	»	9	7	»	20	»	5
Vermindering	17	13	15	16	»	»	1	»	31	»

met dezen gelijkgestelden, die onder ultimo December 1879 Nederlandsch-Indië bezochten.

11 jaar		12 jaar		13 jaar		14 jaar		15 jaar		16 jaar		TOTAAL		TOTAAL GENERAAL.	*Aanmerkingen.*
jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.		
36	55	34	42	29	47	26	47	10	44	13	62	270	499	769	
2	»	1	»	»	»	3	»	1	»	1	»	14	2	16	
7	23	10	26	8	40	6	35	3	33	2	33	73	291	364	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
33	34	32	41	27	31	28	35	23	23	13	20	284	334	618	
»	2	»	2	»	3	»	3	»	3	»	3	10	42	52	
»	4	»	3	»	5	»	1	»	2	»	1	»	32	32	
»	2	1	»	»	»	»	1	»	»	»	»	5	8	13	
78	120	78	114	64	128	63	124	37	107	29	119	656	1208	1864	
81	139	92	159	76	127	61	133	31	92	23	91	725	1233	1958	
»	»	»	»	»	1	2	»	6	15	6	28	»	»	»	
3	19	14	45	12	»	»	9	»	»	»	»	69	25	94	

Ia. **H.**

Staat van den ouderdom der kinderen van Europeanen en de openbare en bijzondere lagere scholen

GEWESTEN.	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar		10 jaar	
	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.
Bantam	2	2	5	5	6	2	5	»	1	1
Batavia	58	76	112	123	144	132	129	147	137	126
Preanger-Regentschappen	»	2	5	2	8	5	7	6	6	6
Krawang	»	»	2	»	1	4	2	1	2	»
Cheribon	3	3	3	3	4	11	8	8	6	4
Tegal	5	1	7	3	5	5	8	6	7	4
Pekalongan	4	3	5	3	6	4	6	3	5	5
Samarang	34	27	65	58	88	78	72	67	68	83
Japara	5	6	6	3	4	4	6	2	9	7
Rembang	5	1	9	7	5	9	10	7	6	7
Soerabaja	51	40	78	72	104	96	87	87	78	80
Pasoerocan	9	10	12	12	18	18	16	19	22	9
Probolinggo	4	4	8	7	11	9	12	6	11	7
Bezoeki	3	3	6	»	7	»	5	3	3	3
Banjoewangi	1	»	4	2	3	2	2	2	2	4
Kediri	3	5	13	4	15	7	11	6	12	10
Madioen	5	2	3	4	6	4	6	1	8	»
Soerakarta	14	8	21	29	20	21	21	27	17	28
Djokjokarta	10	1	13	12	16	14	16	14	18	4
Kadoe	3	6	4	3	6	7	10	5	6	4
Bagelen	6	4	4	7	12	9	3	3	6	4
Banjoemas	3	4	5	8	10	3	6	3	1	6
Madura	3	3	8	9	7	6	9	3	6	10
Transportere...	257	213	400	380	510	452	459	432	439	412

met dezen gelijkgestelden, die onder ultimo December 1879 in Nederlandsch-Indië bezochten.

11 jaar		12 jaar		13 jaar		14 jaar		15 jaar		16 jaar		TOTAAL		TOTAAL GENERAAL.
jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	
4	1	3	1	2	3	1	1	1	»	1	»	51	16	47
126	138	107	97	93	112	79	89	50	64	29	78	1066	1182	2248
8	5	4	6	1	10	5	»	4	»	3	»	51	44	95
3	3	»	3	»	»	2	1	1	»	1	»	14	14	28
5	2	4	4	11	3	5	»	13	»	»	»	56	40	96
3	3	7	2	2	6	5	2	3	»	»	»	52	32	84
5	1	4	3	7	1	2	»	2	»	»	»	46	23	69
88	67	82	72	71	73	61	57	31	44	15	36	675	662	1337
3	1	9	5	2	4	3	1	3	1	1	»	51	34	85
6	4	5	12	5	7	4	6	5	1	5	»	65	61	126
87	77	92	87	72	65	58	59	31	29	23	24	771	716	1497
13	3	20	9	13	16	5	10	9	8	3	4	140	118	258
3	7	10	3	6	8	6	1	4	2	»	1	75	57	132
4	»	3	2	3	»	3	1	3	»	»	»	44	12	56
2	»	1	2	2	3	»	2	»	»	3	»	22	17	39
8	6	12	5	8	6	5	1	4	1	»	»	91	51	142
2	5	6	2	3	1	6	1	1	»	2	1	48	20	68
29	33	27	24	27	22	20	7	16	9	11	5	225	215	436
23	13	22	16	16	9	8	10	10	4	1	2	153	99	252
5	3	5	8	2	3	4	6	»	2	1	2	46	51	97
5	6	6	5	3	3	1	»	2	»	2	»	52	41	93
4	3	4	8	3	3	7	3	2	»	1	»	46	45	91
4	3	5	10	7	4	2	4	1	»	»	1	54	59	113
440	386	458	390	359	362	292	263	206	165	102	153	3872	3607	7489

GEWESTEN.	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar		10 jaar	
	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.
Per transport...	237	213	400	380	510	452	459	432	439	412
Atjeh en onderhoorigheden	1	2	2	7	2	2	3	5	5	1
Sumatra's Westkust	17	19	25	15	31	17	28	26	17	26
Benkoelen	3	1	2	1	1	2	3	1	2	2
Palembang	3	»	3	3	3	3	1	1	1	6
Lampongs	»	»	2	2	1	1	2	3	»	»
Banka	3	7	4	2	2	2	2	»	1	2
Rioauw	1	»	3	2	1	2	1	2	1	4
Wester-afdeeling van Borneo	1	»	2	3	1	2	3	1	1	2
Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo	4	3	7	9	3	3	9	7	6	4
Celebes en onderhoorigheden	14	7	20	17	22	11	25	19	17	16
Menado	4	6	4	7	7	6	11	12	9	9
Ternate	2	1	3	2	6	2	2	2	2	3
Amboina	9	7	11	12	22	16	17	11	13	14
Timor	2	1	3	1	4	1	»	2	3	1
TOTAAL IN 1879...	501	267	491	463	616	522	564	524	517	502
» » 1878...	337	309	494	415	559	499	511	521	561	468
Vermeerdering...	»	»	»	48	57	23	53	3	»	34
Vermindering....	36	42	3	»	»	»	»	»	44	»

11 jaar		12 jaar		13 jaar		14 jaar		15 jaar		16 jaar		TOTAAL		TOTAAL GENERAAL.
jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	jongens.	meisjes.	
440	386	458	390	559	562	292	262	206	165	102	153	3872	3607	7489
1	2	2	1	5	»	1	1	»	»	»	»	22	21	43
18	24	29	21	14	21	17	10	20	14	5	2	219	195	414
1	»	1	2	4	1	»	»	2	»	»	»	19	10	29
1	»	1	4	2	»	»	1	»	»	1	»	16	18	34
1	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	7	6	13
»	1	1	1	»	1	»	2	1	»	1	»	15	18	33
3	1	»	1	»	3	»	1	»	»	»	»	12	16	28
2	1	»	1	»	1	»	»	»	»	»	»	10	11	21
8	3	7	4	3	3	5	1	3	»	»	»	55	37	92
18	20	25	22	17	15	19	10	22	9	5	4	202	150	352
12	10	14	11	6	8	6	1	4	1	1	1	78	72	150
1	3	2	3	3	»	»	»	4	»	»	»	25	16	41
14	6	16	10	19	3	15	3	5	»	3	»	142	82	224
1	2	1	1	1	2	3	1	3	»	1	»	22	12	34
521	459	558	472	453	420	356	293	270	189	118	160	4726	4271	8997
488	462	519	474	416	358	387	282	245	149	85	103	4601	4039	8640
33	»	19	»	17	62	»	11	25	40	33	57	125	252	357
»	3	»	2	»	»	31	»	»	»	»	»	»	»	»

Ls. I.

Staat van het onderwijzend personeel en van de leerlinger onder ultimo

SCHOLEN.	Aantal			Getal leerlingen				Waarvan	
	hoofdonderwijzers en hoofdonderwijzeressen.	hulponderwijzers en hulponderwijzeressen.	kweekelingen.	Ultimo December 1878.	ultimo December 1879			Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	gratis leerlingen.
					jongens.	meisjes.	Totaal.		
									1e Inspectie.
Batavia 1e school...	1	5	1	190	159	65	224	»	»
» 2e » ...	1	4	1	210	142	48	190	8	150
» 3e » ...	1	5	»	211	115	89	204	9	149
» 4e » ...	1	5	1	214	141	70	211	7	140
» 5e » ...	1	2	»	70	52	17	69	10	45
» 6e » ...	1	3	»	»	54	18	72	6	40
» 1e Meisj. » ...	1	3	2	108	»	113	113	»	»
» 2e » » ...	1	3	1	100	»	105	105	»	64
Meester-Cornelis....	1	4	»	158	98	55	153	12	70
» Meisjesschool	1	1	»	»	»	36	36	»	19
Buitenzorg.....	1	4	»	140	89	68	157	3	91
Poerwakarta.....	1	1	»	32	21	14	35	7	12
Bandong.....	1	2	»	72	39	42	81	2	38
Cheribon.....	1	2	»	84	44	30	74	6	39
Indramaijoe.....	1	»	»	17	15	13	28	»	10
Serang.....	1	1	»	55	32	16	48	1	33
Telok-Betong.... ..	1	»	»	18	10	6	16	3	4
Benkoelen.....	1	1	»	29	19	10	29	»	21
Padang 1e school...	1	3	»	132	96	27	123	»	»
» 2e » ...	1	3	»	97	70	34	104	3	93
» Meisjes » ...	1	2	»	83	»	81	81	»	55
Priaman.....	1	»	»	18	8	15	23	»	8
Fort de Kock.....	1	1	»	40	25	22	47	»	30
Padang-Pandjang ...	1	1	»	28	17	7	24	3	17
Siboga.....	1	»	»	12	4	3	7	2	4
Kotta-Radja.....	1	1	»	55	22	21	43	»	37
Muntok.....	1	1	»	16	19	18	37	4	14
Transportere...	27	58	6	2169	1291	1043	2334	86	1163

aan de openbare lagere scholen in Nederlandsch-Indië, December 1879.

Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen.		Getal leerlingen die de school verlieten,		*Aanmerkingen.*
laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na al de vakken te hebben doorloopen.	om verschillende redenen.	
afdeeling.							
119	76	29	5176	14	7	99	
122	58	10	6328	33	6	103	
122	55	27	7549	37	4	118	
122	63	26	9173	43	10	110	
40	22	7	4433	64	3	23	
41	27	4	1067	14	1	30	primo April geopend.
»	91	22	2530	22	11	42	
»	88	17	2258	21	7	34	
86	48	19	2910	19	8	76	
»	18	18	730	20	»	7	als boven.
82	56	19	3699	24	9	63	
21	13	1	635	18	»	12	
42	26	13	2066	26	2	18	
46	25	5	3870	52	»	44	
18	10	»	652	24	1	5	
28	19	1	1154	29	4	6	
7	8	1	1049	65	»	15	
12	17	»	901	31	3	9	
68	34	21	3422	27	11	64	
69	24	11	3525	34	1	32	
»	66	15	2111	26	9	18	
16	6	1	208	9	»	1	
25	18	4	570	12	4	15	
9	13	2	651	20	1	14	
4	3	»	168	24	»	6	
33	10	»	2522	54	»	24	
24	10	3	352	9	1	3	
1156	912	276	67509	25	93	991	

SCHOLEN.	Aantal			Getal leerlingen				Waarvan	
	hoofdonderwijzers en hoofdonderwijzeressen.	hulponderwijzers en hulponderwijzeressen.	kweekelingen.	Ultimo December 1878.	Ultimo December 1879			Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	gratis leerlingen.
					jongens	meisjes	Totaal.		
Per transport...	27	38	6	2169	1291	1043	2334	86	1163
Palembang.....	1	1	»	39	16	18	34	»	21
Riouw.....	1	1	»	35	12	16	28	»	6
Pontianak.....	1	»	»	19	13	11	24	3	10
TOTAAL...	30	60	6	2262	1332	2088	2420	89	1200
									2e Inspectie-
Samarang 1e school A	1	4	»	165	133	19	152	7	»
» 1e » B	1	3	1	145	98	65	163	»	1
» 2e »	1	5	»	197	159	50	209	7	169
» 3e »	1	3	»	114	85	19	104	27	99
» Meisjes »	1	2	1	87	»	100	100	»	63
Salatiga.....	1	3	»	121	108	39	147	14	45
» meisjessch.	1	1	»	»	»	25	25	»	11
Ambarawa.....	1	3	»	130	66	51	117	10	74
Kendal.....	1	»	»	36	21	7	28	7	17
Tegal.....	1	2	»	83	58	32	90	6	52
Pekalongan.....	1	2	»	76	46	23	69	»	41
Koedoes.....	1	»	»	28	12	13	25	1	9
Japara.....	1	»	»	32	25	15	40	7	20
Pati.....	1	»	»	39	25	7	32	4	17
Rembang.....	1	2	»	74	35	36	71	9	35
Toeban.....	1	1	»	29	20	11	31	5	13
Bodjonegoro.....	1	1	»	49	23	17	40	2	28
Banjoemas.....	1	»	»	43	28	17	45	11	13
Tjilatjap.....	1	1	»	44	25	20	45	4	35
Poerbolingo.....	1	»	1	22	13	8	21	3	15
Poerworedjo.....	1	2	»	107	61	35	96	14	55
Wonosobo.....	1	»	»	23	20	7	27	16	7
Magelang.....	1	2	»	72	48	20	68	2	45
» meisjessch.	1	1	»	20	»	31	31	»	7
Transportere...	24	38	3	1746	1109	667	1776	138	870

Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen.		Getal leerlingen die de school verlieten,		*Aanmerkingen.*
laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na af de vakken te hebben doorloopen.	om verschillende redenen.	
1156	912	276	67509	25	93	991	
19	13	2	418	12	3	20	
14	11	3	674	24	4	15	
13	11	»	495	20	»	5	
1202	947	281	69096	28	100	1029	
afdeeling.							
46	75	31	4288	27	13	118	
76	67	20	3371	22	26	90	
128	69	12	6421	29	12	99	
66	36	2	4868	46	»	65	
»	87	13	2432	26	8	22	
91	37	19	2095	15	5	74	
»	20	5	155	7	»	2	Primo Mei geopend.
75	41	1	3245	27	1	86	
20	7	1	1364	45	»	12	
44	42	4	1505	18	8	23	
31	31	4	1033	29	4	33	
10	13	2	495	20	»	14	
27	13	»	1437	41	»	10	
14	15	3	598	18	3	18	
30	30	11	870	12	6	23	
15	12	4	498	16	»	8	
22	18	»	1759	44	1	14	
27	12	6	546	13	»	21	
27	17	1	1636	36	»	16	
6	11	4	653	28	2	9	
62	33	1	2897	28	7	43	
19	5	3	480	15	»	6	
39	29	»	1768	22	3	61	
»	18	13	385	12	»	11	
878	738	170	45412	»	99	876	

SCHOLEN.	Aantal			Getal leerlingen.				Waarvan	
	hoofdonderwijzers en hoofdonderwijzeressen.	hulponderwijzers en hulponderwijzeressen.	kweekelingen.	Ultimo December 1878.	Ultimo December 1879			Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	gratis leerlingen.
					jongens	meisjes	Totaal.		
Per transport	24	38	3	1746	1109	667	1776	158	870
Djokjokarta 1e school	1	3	»	100	95	23	118	13	»
» 2e »	1	3	»	110	106	21	127	36	97
» meisjessch.	1	2	»	40	»	56	56	»	9
Soerakarta 1e school.	1	2	»	55	47	19	66	2	»
» 2e » .	1	2	»	106	84	39	123	6	103
» 3e » .	1	3	»	105	68	25	93	7	23
» meisjessch.	1	2	»	46	»	70	70	»	26
Klatten.....	1	1	»	30	23	17	40	5	25
Boijolali.....	1	1	»	41	18	14	32	»	13
Madioen.....	1	»	»	30	28	10	38	9	11
Ngawi.....	1	1	»	40	37	10	47	8	36
Kediri.....	1	2	»	75	54	21	75	9	41
Blitar.....	1	1	»	62	40	21	61	11	19
Toeloeng-Agoeng....	1	1	»	»	31	10	41	15	8
Bandjermasin.....	1	2	»	96	67	37	104	12	61
TOTAAL...	39	64	3	2682	1807	1060	2867	291	1342

3e Inspectie.

Soerabaja 1e school..	1	4	»	161	121	48	169	»	3
» 2e » .	1	4	»	167	104	46	150	6	125
» 3e » .	1	3	»	101	105	25	130	8	97
» 4e » .	1	2	»	63	25	30	55	»	29
» 5e » .	1	3	1	108	92	27	119	»	90
» Meisjes » .	1	3	»	113	»	147	147	»	98
Grissee.....	1	1	1	56	17	25	42	1	25
Modjokerto.....	1	2	»	65	41	24	65	14	29
Sidho-ardjo.....	1	1	»	39	35	10	45	14	15
Pamakassan.....	1	»	»	23	15	11	26	2	12
Sumenap.....	1	2	»	61	37	36	73	4	51
Transporteere..	11	25	2	957	592	429	1021	49	574

Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen.		Getal leerlingen die de school verlieten,		*Aanmerkingen.*
laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na al de vakken te hebben doorloopen.	om verschillende redenen.	
878	738	170	45412	»	99	876	
72	33	15	2057	19	5	50	
94	29	4	2149	19	1	49	
»	41	5	972	19	»	13	
37	21	8	1275	21	2	33	
79	36	8	2717	25	»	34	
68	21	4	1027	11	4	58	
»	61	9	1029	17	2	17	
27	10	3	512	13	»	7	
18	14	»	1713	48	»	27	
24	13	1	784	21	»	14	
26	14	7	946	20	3	13	
32	36	7	1753	24	»	32	
30	25	6	1589	26	»	20	
29	9	3	520	13	»	12	Op 1 Maart geopend.
66	31	7	1496	14	5	29	
1480	1132	255	65949	23	119	1286	

Afdeeling.

110	42	17	4902	30	8	61
85	45	20	2259	15	12	81
75	47	8	4062	35	6	43
39	16	»	1200	20	3	29
77	31	11	2068	18	11	33
96	123	24	3285	25	11	21
25	15	2	749	17	3	19
37	24	4	1749	28	»	24
28	14	3	1360	34	1	14
14	9	3	977	37	»	5
44	23	6	2082	32	2	5
554	389	98	24695	»	57	315

SCHOLEN.	Aantal			Getal leerlingen.				Waarvan	
	hoofdonderwijzers en hoofdonderwijzeressen.	hulponderwijzers en hulponderwijzeressen	kwekelingen.	Ultimo December 1878.	Ultimo December 1879			Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	gratis leerlingen.
					jongens	meisjes	Totaal.		
Per transport..	11	25	2	957	592	429	1021	49	574
Bangkallan.....	1	»	»	»	8	12	20	»	10
Pasoeroean.....	1	2	»	124	108	29	137	11	75
» meisjessch.	1	1	»	»	»	28	28	»	11
Malang.....	1	2	»	56	45	19	64	12	31
Probolinggo.....	1	2	»	91	78	41	119	5	43
» meisjessch.	1	»	»	17	»	18	18	»	6
Bezoeki.....	1	1	»	36	27	4	31	8	12
Sitoebondo.....	1	1	»	30	28	6	34	1	17
Banjoewangi.....	1	1	»	41	22	18	40	1	28
Makasser 1e school.	1	1	»	86	68	17	85	4	»
» 2e » .	1	2	»	100	73	28	101	3	81
» meisjessch.	1	2	»	60	»	62	62	»	28
Maros.....	1	»	»	22	17	7	24	»	»
Bonthain.....	1	1	»	39	26	18	44	2	39
Boelekomba.....	1	1	»	37	26	13	39	7	31
Bima.....	1	»	»	18	8	5	13	»	13
Menado.....	1	3	»	151	97	61	158	33	87
Tondano.....	1	»	1	41	25	17	40	15	11
Amboina.....	1	3	»	121	88	41	129	21	87
Banda (Neira).....	1	3	»	146	78	47	125	9	67
Ternate.....	1	2	»	73	42	27	69	28	47
Koepang.....	1	1	»	33	26	12	38	4	20
TOTAAL...	33	54	3	2279	1480	959	2439	213	1331
									Recapi
1e afdeeling.....	30	60	6	2262	1352	1088	2420	89	1200
2e »	39	64	3	2682	1807	1060	2867	291	1342
3e »	33	54	3	2279	1480	959	2439	213	1331
TOTAAL IN 1879.	102	178	12	»	4619	3107	7726	593	3873
» » 1878.	96	164	6	7225	4383	2840	7223	541	3625
Vermeerdering.	6	14	6	»	236	267	503	52	248
Vermindering..	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen.		Getal leerlingen die de school verlieten,		*Aanmerkingen.*
laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na al de vakken te hebben doorloopen.	om verschillende redenen.	
534	589	98	24693	»	57	315	
14	5	1	672	54	»	6	Heropend.
79	55	5	2581	18	6	49	
»	28	»	84	3	»	»	Geopend.
57	25	2	1942	30	1	18	
88	27	4	3178	23	»	22	
»	17	1	365	20	»	6	
13	14	4	1149	37	2	14	
17	15	2	732	22	»	»	
16	23	1	898	22	1	6	
50	22	13	1904	25	2	27	
66	25	10	2814	28	»	42	
»	43	19	2139	34	1	13	
14	9	1	758	2	»	10	
25	11	8	1596	35	2	10	
19	19	1	1690	40	2	5	
6	7	»	755	31	»	8	
94	54	10	4375	27	2	18	
19	19	2	?	?	6	»	Opgaven van verzuimen verloren geraakt bij het afbranden van het schoolgebouw.
71	46	12	2971	23	»	54	
50	57	18	3161	25	2	58	
35	26	8	1014	15	8	19	
19	14	5	1414	38	»	8	
1266	948	225	60883	25	92	708	
ulatie.							
1202	947	281	69096	28	100	1029	
1480	1132	255	65949	23	119	1286	
1266	948	225	60883	25	92	708	
3948	3017	761	195928	25	311	3023	
3741	2760	722	169988	25	198	3135	
207	257	39	25940	2	113	»	
»	»	»	»	»	»	112	

L.a. **K.**

Staat van het onderwijzend personeel en de leer- Nederlandsch-Indië onder

SCHOLEN.		Aantal						Getal leerlingen.			
WAAR.	VAN WIEN.	Hoofdonderwijzers.	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzers.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen. Mannelijke.	Kweekelingen. Vrouwelijke.	Ultimo December 1878.	Ultimo December 1879 jongens.	Ultimo December 1879 meisjes.	Ultimo December 1879 Totaal.
1e Inspectie.											
Batavia	R. J. L. Weijhenke .	1	»	3	»	»	2	81	74	»	74
»	J. Thie. ( )	1	»	3	»	»	»	91	104	»	104
»	Mej. Philipsen (Ursulinen)	»	1	»	6	»	»	97	»	97	97
»	» Vrancken (idem)	»	1	»	10	»	»	235	12	226	238
»	» van der Plaats...	»	1	»	3	»	»	58	3	67	70
»	Mevr. Harthoorn	»	1	»	2	»	»	32	»	43	43
»	Parapattan weeshuis..	1	»	1	»	»	»	65	26	40	66
»	M. de Haas. (2)	1	»	4	»	»	»	86	61	»	61
»	Mej. Waubert de Puiseau	»	1	»	1	»	»	17	1	26	27
Garoet.....	J. van Ham	1	»	1	»	»	»	29	21	3	24
Padang	Mej. van Haastert ...	»	1	»	»	»	»	11	5	8	13
	TOTAAL...	5	6	12	22	»	2	(3)866	307	510	817
2e Inspectie.											
Samarang ..	Van het R. C. weeshuis: Jongensschool.....	1	»	1	»	»	»	30	31	»	31
» .	Meisjesschool	»	1	»	4	»	»	149	»	140	140
» ..	Van het Prot. weeshuis.	1	»	1	1	»	1	103	42	61	103
» ..	Van de zusters Franciscanessen.....	»	1	»	4	»	»	96	»	90	90
Soerakarta..	» mej. E. P. 's Graeuwen.	»	1	»	1	»	»	27	»	32	32
	TOTAAL...	2	3	2	10	»	1	(3)446	73	325	396

lingen aan de bijzondere lagere scholen in ultimo December 1879.

Waarvan Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen:		Getal leerlingen die in den loop van het jaar de scholen verlieten,		*Aanmerkingen.*
	laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na al de vakken te hebben doorloopen.	om verschillende redenen.	
fdeeling.								
5	54	30	10	515	4	16	4	(1) Vroeger C. J. Kok de Jong.
6	23	36	25	236	2	†	†	(2) Vroeger van Berne en de Haas.
»	38	42	17	296	3	4	17	(3) Onder dit totaal zijn ook begrepen de leerlingen der scholen, die in 1879 werden gesloten.
»	110	98	30	1096	5	3	52	
»	29	23	18	†	†	†	†	(4) 8 Inl. jongens.
»	10	16	17	†	†	»	14	1 „ meisje.
»	25	13	28	†	†	12	†	10 Chin. jongens.
»	12	27	22	†	†	18	†	† Beteekent dat opgaven ontbreken.
»	13	8	6	†	†	†	†	
8	11	8	51	1272	53	1	8	
»	5	6	2	130	10	»	10	
(4) 19	310	327	180	†	†	†	†	
fdeeling.								
»	18	10	3	†	†	3	8	
»	88	28	24	†	†	10	3	
»	56	37	10	1952	19	2	9	
»	44	32	14	1277	14	2	37	
»	19	9	4	349	13	»	9	
»	225	116	55	†	†	17	66	

SCHOLEN.		Aantal						Getal leerlingen.			
WAAR.	VAN WIEN.	Hoofdonderwijzers.	Hoofdonderwijzeressen.	Hulponderwijzers.	Hulponderwijzeressen.	Kweekelingen. Mannelijke.	Kweekelingen. Vrouwelijke.	Ultimo December 1878.	Ultimo December 1879 jongens.	Ultimo December 1879 meisjes.	Ultimo December 1879 Totaal.
3e Inspectie-											
Soerabaja...	W. P. Cranen. (Geestelijke broeders.) (1)	2	»	3	»	2	»	182	183	»	183
» ..	Mej. M. C. V. S. van den Heuvel. (Zusters Ursulinen.) (2)	»	2	»	3	»	3	250	»	264	264
» ..	Mej. Huijgens. (Meisjesschool) (3)	»	1	»	4	»	»	69	»	70	70
» ..	K. Nanning. (Jongensschool.) (4).....	1	»	3	»	»	»	97	117	»	117
Pasoeroean .	Mevr. Wijsman. (5)..	»	1	»	»	»	2	63	10	42	52
	TOTAAL...	3	4	6	9	2	7	(3) 670	310	376	686
Recapi-											
1e Inspectie-afdeeling.....		5	6	12	22	»	2	866	307	510	817
2e »		2	3	2	10	»	1	446	73	323	396
3e »		3	4	6	9	2	7	670	310	376	686
TOTAAL IN 1879...		10	13	20	41	2	10	»	690	1209	1899
» » 1878...		13	17	19	38	»	7	1982	746	1236	1982
Vermeerdering...		»	»	1	3	2	3	»	»	»	»
Vermindering...		3	4	»	»	»	»	»	56	27	83

Waarvan Inlanders en Vreemde Oosterlingen.	Getal leerlingen in de			Verzuimde schooldagen.		Getal leerlingen die in den loop van het jaar de school verlieten		*Aanmerkingen.*
	laagste klasse.	midden klasse.	hoogste klasse.	Totaal in het jaar.	Gemiddeld per kind.	na al de vakken te hebben doorlooper.	om verschillende redenen.	
afdeeling.								
2	85	68	50	826	5	18	56	(1) De twee aan deze inrigting werkende kweekelingen hebben acte van huisonderwijzeres.
»	137	96	31	775	8	6	35	(2) Aan deze school is verbonden een Fröbelschool met 62 leerlingen. De 5 kweekelingen hebben allen acte van huisonderwijzeres.
»	30	32	8	607	7	2	17	(3) Drie leeraren van de H. B. school geven elken morgen eenige uren aan deze inrigting les. Aan die school is ook verbonden een Fröbelschool met 29 leerlingen.
14	30	47	40	2768	23	11	23	(4) Ook aan deze school geven een paar leeraren der H. B. school les.
»	25	15	12	†	†	8	26	(5) Aan deze school is verbonden een bewaarschooltje met 8 leerlingen.
16	307	258	121	†	†	45	157	
tulatie.								
19	310	327	180	†	†	†	†	
»	225	116	55	†	†	17	66	
16	307	258	121	†	†	45	157	
35	842	701	356	†	†	†	†	
24	897	717	368	»	»	»	»	
11	»	»	»	»	»	»	»	
»	55	16	12	»	»	»	»	